

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemško 3 K 60 vin., za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 vin.) — Posamezne številke se prodajo po 10 vin.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice 2. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice štev. 2.

Štev. 17.

V Ljubljani, dne 29. aprila 1909.

Leto XXII.

Špekulantje in draginja.

Letošnjo spomlad se je pšenica povsod silno podražila. Cene za moko se dvigajo in ubogemu ljudstvu zmanjkuje za kruh. V Ameriki skačejo neprestano cene kvišku, zadnjih štirinajst dni skoraj vsak dan za 5 do 6 centov pri kvarterju (1 kvarter = 216 kil); na Nemškem priti kar za več mark (1 marka = 1 K 20 vin.) naenkrat; pri nas gredo na dunajskem in budimpeštanskem trgu tudi za drugim svetom; v prepreteklem tednu je poskočila že prej visoka cena zopet z 25 vin. na 50 kilogramov, zadnji teden je jela cena znova padati, a kljub temu je cena še vedno višja kot pred 14 dnevi.

Na Nemškem, Angleškem in Laškem potrebujejo silno mnogo pšenice. Lahki nimajo svoje nič več. Nemci so jim jeseni in pozimi ogromne množine prodali; zdaj pa morajo sami drago kupovati. Iz žitnih držav, zlasti iz Argentine in Avstralije, pa prihaja letos sorazmerno manj nego druga leta.

V Evropi se potrebuje na leto 58 milijonov kvarterjev pšenice iz tujine. Od 31. julija lanskega leta do konca marca se je pripeljalo v Evropo 37,750.000 kvart., manjka je torej še 17,250.000 za štiri mesece. Argentinijska je do konca marca prodala Evropi 7 milijonov kvarterjev; pričakuje se k večjemu še štirih milijonov; iz Kanade je prišlo pet in pol milijonov; pričakuje se še poldrug. Iz Amerike utegneta priti še dva milijona, iz Rusije po 200 tisoč kvarterjev na teden, iz Indije vsega skupaj 2½ milijona, iz Čile pa 500.000 kvarterjev. Alžir in Tunis, odkoder je druga leta prišlo mnogo žita, letos sama komaj izhajata.

Vsak teden bi bilo treba 1,150.000 kvarterjev; prišlo jih bo pa krog 850.000. Iz tega se vidi; da cena še ne bo padla.

Najgrje pri ti draginji pa je umetna špekulacija z žitnimi cenami. Vkljub temu, da je na trgu več kupcev, nego blaga, je cena veliko previsoka. Velik del zvišanih cen gre na račun brezvestnih sleparjev. Pričela se je oderuška špekulacija letos v Ameriki, in sicer v Čikagi. Veliki špekulant Patten je daleč na okoli začel v velikem kupovati pšenico; kar naenkrat se je pokazalo toliko kupcev zanj, da je cena neprenehoma rastla; nihče pa ni vedel, da delajo ti kupci vsi po Pattenovem naročilu in v njegovi službi. V Čikagi se je cena pšenice vzdignila na 23 kron za 100 kil. Šele zadnji čas se je zvedelo, kdo je temu vzrok; zdaj kolne s Čikago ne samo Amerika, marveč cel svet Pattena, pa prepozno. Ko so skočile cene na čikaškem trgu, so šle kvišku tudi drugod in Patten si je prisleparil milijone, ter jih odtrgal takorekoč delavskemu ljudstvu od ust.

Naša država pridelava sama pšenice toliko, da jo vsako leto precej proda v druge države; l. 1907 n. pr. 185.811 meterskih centov; od drugod k nam je je prišlo tega leta 21.910; potemtakem se je je več prodalo blizu 164.000 meterskih centov. Ob takih časih, ko drugod manjka pšenice, in je še cena neprimerno draga, je za nas nevarnost, da ne bi veliki žitni špekulantje preveč prodajali in s tem draginjo še zvišali. Iz vsega tega vidimo, kako je trg po celem svetu zvezan, kako tuja špekulacija, celo ameriška, tare tudi nas. Vsak poštenjak pa mora tudi priznavati, da ima na cene na žitnem trgu kmet, ki žito prideluje, prav zadnjo besedo. Socialni demokratje tako radi vpijejo o kmetovem oderuštvi; tudi liberalcem po mestih je domača ta psovka, toda malo tako grdi in krivičnih obrekovanj se je zleglo na svetu kot to. Kmet nima od takega zvišanja cen nič, prav nič, pri nas zlasti drugega ne, nego da tudi sam strada, ker mu žita manjka. Tisti špekulantje, ki yle-

čejo iz žuljev fabriških delavcev svoje krivične dobičke, odirajo tudi kmeta. Sovražnika imata oba enega; samo da je kmet v organizaciji na slabšem. Delavci si s svojimi zvezami vendarle pribore od časa do časa kako zboljšanje, kmet — razbit in razdružen, pa tava sam v svoji senci brez moči, da bi za svoje delo dosegel pravičen zaslužek. S kmetom in delavcem pa trpi tudi mali mlinar, ki ga poleg drugih stvari skakanje cen od dne do dne bolj uničuje.

Kmet nima na žitne cene nobenega vpliva. Posamezna država ne more tu takorekoč nič storiti. Vpitje proti državnim poslancem je jalovo v tem oziru. Naj povedo liberalci in socialni demokratje, kako naj bi se v avstrijskem državnem zboru ukrotili Patteni v Ameriki in drugod.

Glede na žitne cene je treba dogovoriti med raznimi državami, in vzajemno se mora z najstrožimi kaznimi nastopiti proti žitnim oderuhom in špekulantom. Kmeta pa kliče vse k združenju; združena žitna skladišča bodo morala povsod, tudi pri nas poskrbeti, da bodo žitu cene enakomerne, in da ne bo cena vedno takrat nizka, ko kmet prodaja, visoka pa, ko žita več nima.

Sleparška špekulacija izzivlja k odporu, zlasti ko se gre za kruh. Če države ne bodo spoznale svoje naloge, bo namestu mirne rešitve krvava. Iz Zedinjenih držav (zlasti iz pokrajine Kenteki) imamo ta-le zgled: Tobačni fabrikantje — tam tobak ni državni monopol, kot pri nas — so znižali ceno tobaku; kmetje so zahtevali 17 do 20 centov za funt; združeni fabrikantje so jih ponujali sedem. Kmetje, ki so sadili tobak, so se tudi zvezali med seboj in so sklenili, da za tako nizko ceno tobaka ne prodajajo več. Kar so ga že imeli, so ga spravili; leta 1908 so pa sklenili, da ga sploh ne bodo sadili. Tovarnarji so napravili druge, ki niso bili v

zvezi, da so ga z njihovimi podporami jeli saditi. Prišel se je boj. Združeni kmetje so se zbirali in poneli pokončavali nasade; prišlo je pri tem do krvi, do umorov. Nedavno so se tvorničarji vzdali in sprejeli zahtevano ceno 17 do 20 centov. Združena moč je zmagała.

Dr. Krek.

Političen pregled.

ZAVAROVANJE.

Kako je državno zavarovanje potrebno in koristno tudi malemu kmetu, dokazujejo socialni demokrati, ki bi socialno zavarovanje za samostojne radi prepričali. Oni se upirajo kmetiškim zavarovanjem, ker vedo, da bi se s tem kmetiški stan okrepil in utrdil, dočim bi ga oni radi kar najhitreje spravili na kanti ter potem uvrstili med nezadovoljne čete svojega delavstva, da ga povedejo v boj proti bogatim. Zato se ni čuditi, da so socialno-demokratski zastopniki v odseku za socialno zavarovanje enoglasno nastopili proti vladnemu predlogu, ki boče zavarovati tudi samostojne, in da so hoteli izvoljati to dohodo samo delavstvu. Boj čudno pa je, da je Biseriova vlada pri tem vztrajala edino pošteno in pametno stališče. Minister za notranje zadeve dr. Herdtl je namreč v odseku v imenu vlade izjavil, da se zavarovanje ne sme skleniti samo za delavstvo, ampak tudi za samostojne, ki so ga enako, če ne celo bolj potrebni. Tudi ni mogoče zavarovati delavce posebej in kmetu nasobe, ker bi bilo tako zavarovanje veliko dražje; vlada si bo prizadevala, da se izpolni zavarovanje skupno in na obeh strani pravično. — Tudi nemški kristjansko-socialni poslanec Kunze je odobral vladino stališče in branil nasproti socialnim demokratom koristi kmetov.

MADŽAROM STOPAJO NA PRSTE.

Na Ogrskem se že zdavnaj podira sedanje ministrstvo, v katerem ima glavno besedo minister Košut, ki je zvest sin svojega očeta. Toda do sedaj se je vendarle nekako vzdržalo, a sedaj se mora, kakor je videti, v najkrajšem času sesuti. Sedanja ogrska vlada je najprej stinjala na Dunaju z zahtevo, naj se uvede v ogrske politike madžarski jezik. Pri tem je začela na najodločnejši odpor pri vladarju samem, ki v, da sili moč države na enotni armadi. Toda Madžari niso hoteli oditi praznih rok; zato so začeli kričati po samostojni ogrski banki. A tudi tukaj jim ni hotelo iti po sreči; vrhu tega so se pojavile v vladni večini sami nasprotja in razprtje. In posledica? Ministri bodo morali v pokoj. Cesar je pozval k sebi grofa Andrašja in se posvetoval z njim, kako sestaviti novo vlado. Andrašji mu je dejal, da bi nova vlada opustila zahtevo po samostojni banki, zato pa naj ji cesar dovoli kake predprave za ogrsko armado. Torej so Madžari začeli zopet znova; toda vladar je takoj izjavil, da morajo obedve

zahtevi opustiti, in neče več Madžarom odnehati. Nato so Madžari, ki so navajeni prepirazne popustljivosti na Dunaju, začeli kričati po listih nad prestolonaslednikom Francom Ferdinandom, češ, da jim je to on skuhal. Resnica je, da se prestolonaslednik zelo zanima za ogrske zadeve in da bo Mažarom pošteno stopil na prste.

MIRNA BOSNA.

Lepa bosanska dežela, zaradi katere bi se bila kmalu razvnela nesrečna vojska s Srbijo, je sedaj v mirni avstrijski posesti brez vojske in brez vseh konflicenc, s katerimi so razni politiki tako dolgo strašili. Anglija, Francoska in Rusija so priznale Bosno kot opravičeno last avstro-ogrsko monarhije in s tem so za vedno končana vsa dolga prerakanja.

Sedaj bo Avstrija lahko mirno vršila na Balkanu svojo lepo nalogo, ki jo ji je odločila Previdnost. Bosna bo kmalu stopila med napredne dežele. Majnika meseca bo gotova njena ustava, ki ji bo zagotovila deželni zbor. Volitve se bodo vršile poleti in jeseni se bo prvič sešla nova zbornica.

KRVAVI DNEVI NA TURŠKEM.

Kako je prišlo do tega,

Komaj je ponehala vojna nevarnost med Avstrijo in Srbijo, so se obrnile oči očlega sveta na Turčijo, kateri proti njih še zlo, ki more zažeti deželo — državljanska vojska. Že zadnjič smo poročali, kako je prišlo do tega. Staroturki so naenkrat vrgli mladoturško vlado in začeli kruto gospodariti v Carigradu. Hoteli so odpraviti ustavo in parlament ter zopet izročiti vso oblast sultanu, ki naj neomejeno gospoduje nad Mohamedovimi verniki. Zase so pridobili vojaštvo v Carigradu in so menili, da so s tem na konju. Toda mladoturki so hitro zbrali svoje čete in odkorakali proti Carigradu, da zadušijo upor in se maščujejo nad staroturki.

Zanimivo je vedeti, da so tudi pri teh zmešnjavah imeli zopet Angleži svoje prste vmes. Najprej so podpirali mladoturke, ki so z angleško pomočjo postali gospodarji v državi. Toda pozneje so mladoturki vrzeli velikega vezirja Kiamil pašo, ki je bil največji prijatelj Angležev, in se s tem Angliji močno zamerili. Vrhu tega sta Anglija in Rusija dobili v avstrijsko-srbskem sporu krepko zaščitnico, ker sta zmagali Nemčija in Avstrija; treba se je torej odškodovati — in Anglija je začela šariti na Turškem. Angleži so potrebovali nemirov in uporov ter so zato podpihovali staroturke proti svojim »prijateljem« mladoturkom, češ, ko se spro gospodarji v hiši, bo nam lažje kaj odnesti z dvorišča. In glej — angleška setev gre že v klasje. V Egiptu so nastali nemiri, ker ljudstvo zahteva ustavo, in to priliko bo Angleška lahko izrabila, da si priklupi Egipt, kot si je Avstrija priklupila Bosno.

To so torej vzroki nemirov na Turškem. Premeteni Angleži se nemara veselijo teh homatij, toda

sultan se boji.

Sprva se je obrnila vsa jeza mladoturkov proti njemu. Resno mu je že šlo

za glavo. Mladoturki so razglasili, da se bodo maščevali nad svojimi sovražniki, ki zopet zavladajo v Carigradu, in na svoje nasprotnike so štelj tudi sultana. Zato je sultan v naglici spravil iz Carigrada vse prince in princeze in vseh svojih 300 žen ter tudi denar in dragoceno varno naložil. Pobegniti je moral celo najljubši sultanov sin Burhan. Sultan pa je ostal, se pogajal z mladoturki in čakal. Za glavo se mu ni bilo toliko bati, ker je ščitila mogočna roka evropskih velj, toda prestol se je že močno tresel pod njim. Mladoturki so zahtevali od sultana, naj se sam odpove žezlu; po starem osmanskem cesarstvu je celo že šumela beseda: republika! Evropa bi utegnla doživeti veliko presenečenje, ko bi velj vlasti ne bile zagrozile mladoturkom, da izkrcalo svoje čete v Carigradu, če se drznejo sultana odstaviti. Tedaj so se mladoturki s sultanom nekoliko spriznili. Njihov vođa Ahmed Riza je izdal v časopisih izjavo, v kateri pravi, da bodo sultana spoštovali toliko časa, dokler bo on spoštoval ustavo.

Mladoturške čete v Carigradu.

Medtem so 24. aprila ponoči prikorakale mladoturkom zveste čete v Carigrad, kjer bivajo staroturški vojski. Mladoturki so napadli s topovi in pešci vojašnico v Peri, ki se jim ni hotela vdati. Boj je trajal dve uri in je stal marsikatero življenje. Staroturki so bili premagani in so morali bežati. Med carigradskim prebivalstvom je mirno, ker so meščani baje večinom na strani mladoturkov. Ko mladoturki premagajo ves odpor v mestu in zasedejo Carigrad, se bodo začeli pogajati s sultanom in mu bodo vsilili pogoje, pod katerimi mu dovolijo, da ostane na prestolu. Nato postavijo vso, ki so zakrivilj vstajo in se udeležili staroturškega upora, pred vojno sodišče, ki bo z njimi kratko in za vselej obračunilo.

Staroturki še rujejo.

Staroturki so premagani v Carigradu. Sedaj je njihovo upanje Mala Azija. Tam je ljudstvo še zvesto staremu redu in popolnoma zarito v Mohamedove zakone ter je, nahujskano od staroturkov, začelo preganjati kristjane in mladoturke. Najnovejša poročila trdijo, da se je preganjanje kristjanov v Mali Aziji že strano razširilo. Turki besne in koljejo, ker se hočejo maščevati za svoj poraz v Carigradu. V Haginu so pomorili vse Armence in med njimi tudi 14 luteranskih duhovnikov. — Ker je v Mali Aziji tudi mnogo vojaštva staroturškega mišljenja, utegnejo mladoturki še imeti velike situosti.

Kaj pravijo k temu velesile?

Velesile so se domenile, da v Turčiji ne bodo posredovale, razen če bo življenje Evropejcev v nevarnosti. Glasilo našega zunanjega ministrstva pristavlja, da so izgredi proti kristjanom dosedaj omejeni samo na nekatere kraje. Če bi velesile posredovale, bi to kristjanom na Turškem samo škodovalo. Seveda pa so velevlasti zbrale svoje ladje v turških vodah, ki so pripravljene za vsak slučaj.

Kako so mladoturške čete zavzele Jildiz.

Carigrad, 24. aprila (ob 8. zjutraj). Od 5. ure zjutraj se čuje grmenje topov. Solunska armada je zasedla predmestji Šišli in Pankaldi, ki dominirata nad Jildizom. Nekaj sultanovih čet se upira. Mladoturške čete so zaprle evropsko predmestje Pera, da zabranijo sodrgi plenjenje. Zastrazili so vsa evropska poslanstva. Korespondenta »Daily Maila« in tajnika angleškega poslanstva, ki sta hotela boj fotografirati, so vojaki ustrelili.

(Ob pol 12. dopoldne.) Mladoturško topništvo strelja na vojašnico, v kateri so zbrani zadnji vojaki, pristaši sultanovi. Vojašnica je razrušena do tal.

(Ob 11. uri 40 minut.) Jildiz je razobesil belo zastavo.

(Ob 1. popoldne.) Sultanovi vojaki so se hrabro do zadnjega borili. Derviši begajo po mestu in s »svetimi« knjigami v rokah pozivljajo prebivalstvo, naj se zroti proti Mladoturkom. Makedonskih čet je premalo, da bi zasedle celo mesto. Vsled tega se bojé, da ne bi hodže in razkropljeni turški vojaki zanetili upor proti

Vojne ladje stražijo po Bosporu, da sultan ne uide plačilu.

BOLGARIJA NEODVISNA.

Dogovor med turško in bolgarsko vlado je sklenjen. Kakor hitro se zopet snide turški državni zbor, bo odobril ta dogovor in tedaj ga bodo priznale tudi velesile. S tem bi bilo balkansko vprašanje za enkrat rešeno.

LISTEK.

Zadnji dnevi Jeruzalema.

(Lucij Flav.)

Zgodovinski roman. — Spisal J. Spillmann D. J

(Dalje.)

Tribuna Lucija odvedejo najprej v neko dvorano v pritličju palače; ondi najde zaprtega tudi nekega Juda, katerega pa na tem mračnem prostoru ne more na

nekoliko težjih, kajti Vespazijan mi jih zamenja nekoč z zlatimi.

In zdaj pripoveduje Flavij Jožef, kako si je po padcu Jotape rešil življenje, ko se je drznil prerokovati, da bo Vespazijan vladal ves svet. Ta vojskovodja ga ima zdaj zaprtega v lahkem jetništvu in ga kraljevsko nagradi, ko se izpolni prerokba.

»In če se ne izpolni, te tvoja drznost lahko stane glavo! Kako vendar moreš kaj takega napovedati?« vpraša Lucij.

»Ali ti ni znano splošno pričakovanje velikega kralja, ki se ima naroditi v Judeji in zavladati celemu svetu? In ta Danielova prerokba kaže jasno na današnje dni!«

»In ti, sin judovskega naroda, si upaš to mesijansko prerokbo tolmačiti na korist Rimljanu? In ne veš kot pismouk, da mora biti oni mogočni kralj — Mesija, sin Davidov — rojen v Betlehemu iz čiste Device? Kako naj meri to na Vespazijana ali njegovega sina Tita?«

»Ona svetopisemska mesta, na kateri mi namigavaš, so mi pač dobro znana. In če so preroška, potem je bil nedvomno Jezus iz Nazareta Mesija, čemur pa ne maram pritrditi. Kajti ravno najvažnejše stvari, svetovnega kraljestva, nismo prešli od N'ega!«

»Jaz pa verujem Vanj kot Sina Božjega in pravega Kralja nebes in zemlje,« odgovori mirno Lucij.

»O, torej si kristjan?« vzklikne Jud in stopi korak nazaj. »Čudno, kako se širi ta vera celo pri treznih Rimljanih. Priznati moram, da je oni Jezus kazal marsikaj nepojmljivega in božanskega. Pa tudi to, kar se pripoveduje o njegovem čudežnem vstajenju, ne more biti kar navadna izmišljotina. Judovsko starejšinstvo je bilo takrat v precejšnji zadregi in mnogo naših najboljših pismoukov, n. pr. Gamaliel, je pristopilo k Jezusovim pristašem. Ampak ti pristaši so bili večinoma le ubogi in neuki ljudje. In zdaj, po toliko letih — kje je njihovo svetovno kraljevstvo? Mnogo je bilo umorjenih, pravih Jezusovih učencev živi le še neznatna peščica. Kako naj ti zatro sedanje rimsko in grško verstvo in si ustanovijo svoje vesoljno vladarstvo? To početje se mi zdi brezupno. Le poglej moč teh jekleno-čvrstih legij in globoko ukoreninjeni ugled naših bogov! Kar ne gre mi v glavo, kako more pameten Rimljan sprejeti vero, ki ne kaže prav nobene prihodnosti. Oprosti, da govorim vpričo tebe tako odkrito!«

Lucij se trudi zaman, pokazati judovskemu odpadniku vsaj nekoliko one duhovne moči in duhovnega kraljestva, za katero je usposobil krščanstvo njegov božji Ustanovitelj. Vsaka beseda še bolj razkači zakrknjenca, tako da odgovarja tribunu čim dalje bolj srdito. »Če biva Bog,« vzklikne nesrečnik, »ne sme pustiti svojega ljudstva vzdihovati pod jarmom njegovih sovražnikov!«

»Pač, kot kazni za nezvestobo in umor Mesijev,« odgovori Lucij. »Ali ni Jezus jokal nad Jeruzalemom, katerega je želel gojiti in varovati kakor koklja piščeta pod svojimi peroti? Toda Jeruza-

Edhem paša.

Tewfik paša.

Rifaat paša.

mladoturkom. Veliko staroturkov je zbežalo v evropske hiše, katerih se vojaki ne smejo dotekniti. Mladoturki se tudi bojé, da ne bi sodrga napadla avstro-ogrškega poslanstva, ki ga ima ljudstvo najbolj na piki. Zato so ga zastrazili z najzanesljivejšimi četami — vojaškimi akademiki. V dvorišče avstro-ogrškega poslanstva se je zaletela neka granata, ki pa ni napravila škode.

(Ob 8. zvečer.) Mladoturki so svoje delo popolnoma dokončali. Vsi vojaki so zapustili Jildiz. Mladoturki jih vjamejo, razorože in eskortirajo v posamezne vojašnice. Med prebivalstvom narašča gibanje proti sultanu.

Sultan bo odstavljen!

Carigrad, 25. aprila. Ker so mladoturki zastrazili vse brzojavne urade in revidirajo vse brzojave, ni mogoče dobiti iz Carigrada vseh poročil. Splošno se sodi, da bo poveljnik mladoturške armade, Mahmud Šefket-paša, sultana prisilil, da podpiše listino, da odstopi. Nekateri celo trdijo, da bodo mladoturki sultana umorili ali kako drugače spravili s sveta.

prvi hip spoznati. Mož je vitke postave s podolgastim in ozkim obrazom, katerega krasi črna brada. Luciju se dozdeva, da ne vidi prvič teh značilnih in prikritih potez na tujčevem obličju. Zda'ci ga odgovori Jud v pravilnem in blagodonečem grškem narečju. Da, to je oni pismouk, ki je takrat zatožil Gesija Flora pri sirijskem poslaniku.

Lucij stopi bližje in ga prijazno pozdravi; toda šele ko mu ponudi svojo desnico, ga opomni rožljanje verig, da je mož vklenjen.

»Jožef, sin Matijev, če se ne motim? Pa v verigah? Hudo mi dé, da te moram najti v tako bednem položaju,« pripomni tribun.

»Veseli me tvoje prijateljske besede. Tudi jaz te poznam, saj si oni plemeniti stotnik, ki je branil kraljico Bereniko sirovega in nasilnega Azijata. Toda moje ime je zdaj Flavij Jožef, na čast mojemu pokrovitelju in varuhu, preblagemu Flaviju Vespazijanu, ki je milostno prizanesel mojemu življenju. Verige, katere moram zdajle nositi, so pravzaprav otroška igrača. Lahke so, in prav vesel bi bil

lent ni maral tega, temuč je vplil: Njegova kri naj pride nad nas in naše otroke!»

Ko spozna tribun, da odpadnika ni več pomoči, obrne pogovor na vojsko ter ga povprašuje po najnovejših dogodkih v Palestini, odkar je pobegnil iz Jeruzalema. Flavij Judej mu podrobno popisuje strahotne boje v Jeruzalemu in vojno v Galileji.

Ko je bila strta v mestu mirovna stranka, se je takoj razcepila stranka gorilnikov. Eleazar ni bil izvoljen za poglavarja, četudi je ogradil tempeljski zaklad in imel v svojih rokah velik del plena, katerega je Gal izgubil v vojski. Branilni svet, čigar člani so si bili sovražni med seboj, je imel najvišjo oblast: nepotrpežnost so se vrstile krvave obnove. Kdor je bil karkoli sumljiv kot nasprotnik, ga je ta strahovlada zapirala smrti.

V teh izjemnih razmerah se je čutil srednjega, spetisti poveljnika v Galileji, kjer je s svojim nagovom zbral sto tisoč vojakov ter jih vredil in izvedbal popluzeno po rimskem načinu.

Lucij se kmalu odloča, tako hitro govori Flavij Judej o sebi kot poveljniku, kateremu po njegovih mislih ni bilo para na vsem svetu. Da ni dosegel s svojimi četami zadolženih uspehov, je kriv strategični Janex iz Galileje, ki mu je začel nasprotovati in ga kmalu očrnil pri branilnem svetu v Jeruzalemu. »Porvali so me tukaj,« andaljuje Jed, »toda ostal sem rabi v Galileji, destravno so me v Jeruzalemu oboje ali na smrt. Žal, da se mi je volod teh spektakli razcepila vojska, in ko sta Vespazijan in Tit zbrala svoje legije pri Ptolemaid, ni bilo več upanja, da pomagajo naše čete. Medtem je Janex iz Galileje pobegnil v Jeruzalem ter odli proci povzročal amelinjavo v svojo stranko. Omenil sem se moral s štiridesetimi tisoč moč v gorsko trdnjavo Jotapo, najtrnjejeje mestice galilejska, ter sem kmalu razdrvel celih šideset tisoč svetih del veliko Vespazijanovo vojsko. Popisati hočem zgodovino tega krvavega boja, ki bo oznanjevala slavo mojega imena v vseh časih. Toda ko hočem, slednjič so se Rimljani vendarle polastili trdnjave, četudi judaizemskim potom,« sklepa buhač svoje dolivljaje, »in so si še potem morali krvavo prihoriti visoko cesto in vsako hišo posamiti.«

Tribun posluša z zanimanjem in nepetnostjo zgovornega in spretnega pripovedovalca, ko vstopi načelnik straže, rekoč:

»Tribun Lucij Flav, nemudoma moraj z menoj k vohovnemu poveljniku Vespazijanu!«

(Dalje prihodnjic.)

Proslava Device orleanske v vaticanski baziliki.

Ves Rim stoji že nekaj dni pod vtisom velikega slavlja, ki se je vršilo na Belo nedeljo v baziliki sv. Petra. Pil X. je ob navzočnosti najodličnejših zastopnikov

francoskega naroda, duhovnega in svetnega stanu in ob sedetih množici francoskih romarjev, devico orleansko Ivano d'Arc slovesno proglasil za blaženo. Podoba mlade deklice v vojaški opravi, ožarjena od tisočih električnih luči, je arla dol na vrvečo množico, ki je napolnjevala ogromne preostore vaticanske bazilike in prepevala njej v slavo navdušene pesmi. Zopet in zopet se je duha pesem: Reši, reši Francijo in nikar je se zapustil.

Manifestacija katoliške Francije.

Da se Ivana d'Arc podeli čast svetnice, so je bilo že davno srčna želja vseh katoliških Francozov. Zadevo je prvi sprožil znameniti Dupanloup, orleanski škof leta 1869 in kanonični proces se je takoj pričel, toda vohed nemško-francoske vojske zelo zavlekel. Leta 1894 je papež Leon XIII. devici orleanski podelil naslov »častite služavke božje« (venerabilis serva Dei). Vohed prazdovanja orleanskega škofa msgr. Touchet, se je apostolski proces slednjič končal s slovesno beatifikacijo 18. aprila t. l. — Francozi so vse storili, da se ta dan vprizori slija katoliška manifestacija. Že več časa so delali v Rim vsaki dan trije ali štiri francoski romarski vlaki. Kamorkoli si del po mestu, povsod polno Francozov, skoraj več kakor Italijanov. »Osservatore Romano« navaja sledeče številke: 68 škofov, 623 duhovnikov in 40.000 romarjev. — Bazilika sv. Petra se je odela v praznično oblačilo: v apsidi dolga vrsta ograjenih klopi za francoske škofove, v ladji odri za dostojanstvenke, diplomati in druge odlične romarje, vsi stebri in stene prevlečene s škrlatnimi tapetami, ob konfesijski sv. Petra in oltarju v apsidi po nabroj električnih faric, ki so ožarjale razne prizore iz življenja blažene device.

Poglejmo si ob njih kratko tek njene življenja.

Poslanstvo preproste pastirice.

(Prva podoba na pročelju sv. Petra: Angelj devici, mladi pastirici izroča meč).

Ivana d'Arc je bila rojena dne 6. jan. leta 1412 v vasi Domremy na Francoskem od kmečkih staršev. Čeprav ni umela niti čitati, niti pisati, se je vendar dobro naučila krščanski nauk in raznih molitev. Odlikovala jo je velika pobožnost do Mater božje in sv. Rešnjega Telesa, in ljubezen do samote. — Francija je bila takrat razdejana od notranjih bojev. Angleži so se bili polastili velikega dela dežele in proglasili angleškega princa Henrika VI. za francoskega vladarja. Legitimni kralj Karol VII. se niti ni mogel dati kronati v Reimsu po navadi svojih prednikov. V tem obupnem položaju je sedemnajstletna deklica zaslišala angeljski glas: Hči božja, pojdi na pomoč Francoski, ki te potrebuje.

Junaska devica.

(Druga podoba: Ivana na čelu vojske reši mesto Orleans.)

Ohotavljajoč se je podala Ivana najpreje v Vaucouleurs k guvernerju Robertu de Baudricourt, da mu razodene nebe-

sko povelje in ga prosi naj jo popelje k kralju. Bila je sprva slabo sprejeta. Toda ni se dala odvrti od svojega sklepa. Slednjič jo guverner vendar pošlje k kralju Karolu VII. v grad Chinon, da bi se znehl nadležne protivke. Dne 9. marca 1429 je bila znamenita avdijenca, ko je kralj Karol VII. sprejel vprito svojega dvora preprosto deklico, ki se mu je na božji ukaz ponujala za rešiteljico. Bil je do solz ganjen, vendar je stvar poveril neki komisiji, kateri je načeloval nadškof remski v presojo. Izredna prikazen velikodušne deklice je očarala vse. Duhovščina je potrdila resničnost njenega božjega poslanstva, v imenu cerkve in domovine in kralj je sprejel njeno ponudbo. — Zdaj se je pričela vrsta znamenitih bojev, v katerih je Ivana v vojaških oklepe z belim handerom v roki, kraljevo vojsko vodila od zmage do zmage. Najznamenitejša izmed njih je bila rešitev mesta Orleansa iz rok Angležev (8. maja 1429).

Na višku s'ave.

(Tretja podoba: Devica orleanska ob kronanju kralja Karola VII. v Reimsu).

Čilj, ki si ga je hrabra devica zastavila je bil ta, da popelje kralja Karola VII. v Reims, kjer je imel biti kronan. Zdaj je bila pot prosta. Na prigovarjanje Ivane se je kralj v spremstvu svoje rešiteljice nemudoma tje podal. Mesta in gradovi so se mu na poti radovoljno udajali in sovražna vojska, obstoječa iz Angležev in Burgundcev se je umaknila brez boja. V nedeljo 17. julija je bil Karol VII. v katedrali remski maziljen in kronan za kralja francoskega. Ivana je ob tem slovesnem činu stala poleg kralja, oblečena v železne viteško pravo, z razvitim praporom v roki, na katerem je blestelo geslo: »Jezus — Marija«. S tem slavljem, ki je vendarle neno delo za osvoboditev domovine, je smatrala Ivana svoje poslanstvo dovršeno. Zato je hotela zapustiti bojni tabor in se vrniti v krog svoje družine. Toda kralj je ni hotel odpustiti, ker mu je bila poročila bojne sreče. Vendar se odslej pojavlja med dvorniki vedno večja zavist proti junaski deklici. In tudi kralj, ki je doslej vedno zaupno sledil njenim nasvetom, se poslej da raje voditi svojim ministrom. — Po kronanju je Ivana svetovala kralju, naj nemudoma udari na Pariz in se polasti mesta, toda kralj Karol VII. se je bolj zamašal na diplomatska pogajanja, kakor pa na pogumno dejanje in zamudil ugodno priložnost. Prišlo je slednjič do obleganja pariškega mesta (sept. 1429.) kjer je junaska devica iznova delala čuda hrabrosti, a se morala boriti tudi proti nizkotnim intrigam francoskih poveljnikov, ki so jo v boju često puščali brez pomoči. S solzami v očeh je prosila kralja naj se odloči naskočiti pariško mesto, a ta se je raje sramotno umaknil.

Na grmado!

(Četrta slika: Devica orleanska na goreči grmadi v Rouenu.)

Odslej je imela Ivana le maloštevilno četo zvestih privržencev okoli sebe. S temi se je bojevala za kralja in domovino.

ko je burgundski vojvoda Filip I. 1430 obegal Compiègne, je Ivana s svojo četo došla mestu na pomoč. 23. maja je napadla burgundce, toda vojaki, videči da so v nanišnji, zapuste svojo voditeljico. Bila je ujeta. Burgundci so vlačili jetnico iz ječe v ječo in jo slednjič prodali Angležem za 10.000 frankov (v tedanjih časih vredno visoka vsota). Vojvoda Bedford jo da peljati v Rouen in ukaže Petru Couchon, škofu v Beauvais, naj naperi proti njej tožbo zaradi čarovništva in herezije. Tamož, ki je bil Angležem popolnoma dan, časti in denarja lakomen, se resda tej sramotni zahtevi in obsodi Ivano ne smrt. 30. maja 1431. je bila na Rouenskem trgu sežgana na grmadi. — Na koncu, kateremu so jo privezali je bila deklica z napisom: »Heretique, relapse, apostate, idolatre«. Toda junaška devica je dolga ugovarjala tej obdolžitvi rekoč: »Nisem niti krivoverka, niti malikovalka, obra kristjana sem. Apelujem na svetega očeta papeža«. Poljubljajoč križ je izdihnila svojo nedolžno dušo.

Z grmade na oltar.

Devica orleanska se je umirajoč sklicevala na papeža, kot pričo svoje pravovernosti in nedolžnosti. Ta apelacija ni bila zaman. Čeprav pozno, čeprav šele čez 500 let, vendar ji je papež pred vsem svetom dal zadoščenje s tem, da jo je proglasil za blaženo, in njeno podobo postavil na oltar, počastivši jo sam v imenu cerkve in z njim vred tisoči romarjev iz vseli narodov sveta.

Težko je popisati navdušenje množice, ki je v nedeljo skoraj ves dan napolnjevala baziliko sv. Petra. Ob deseti uri popoldne so se pričeli obredi. Francozi so bili že uro preje vsi v cerkvi, molili in trepevali. Nek duhovnik, velike rasti in prijaškega glasu je stal ob konfesiji (altaru sv. Petra), imel kratke navduševalne govore, vmes intoniral pesmi ali pa za izmenjavo pevaje molil razne molitve. V cerkvenem sprevedu, ki je došel ob deseti

uri, so bili skoraj vsi francoski škofje (68), med njimi trije iz Alžira; zadnji je šel kardinal Rampolla, živalno pozdravljen. Ko se je prečital papeški »breve beatificationis«, je škof orleanski zapel »Te Deum«, v tistem hipu zažari vsa apsida v tisočerihi

Devica Orleanska.

lučih in se razkrije podoba blažene device na altarju. Glasni »ah, ah« po celi cerkvi. Mnogi padejo na kolena, marsikateri ima jo solze v očeh, vsa množica pa poje s škofom zahvalno pesem. Nato je sledila

pontifikalna maša, katero je služil istotako msgn. Touchet, škof orleanski. Proti popoldne je bil šele obred končan. — Popoldne ob peti uri je bil napovedan prihod sv. očeta v cerkev sv. Petra, da počasti novo blaženko. Že ob treh je bila cerkev skoro polna, čeprav je bil dohod dovoljen le tistim, ki so se izkazali z vstopnicami. Izdali so jih 40.000. Tudi zdaj so bili zbrani skoraj sami Francozi. Ob petih so prinesli v slovesnem izprevedu kardinalov in škofov na nosilnici sv. očeta. Vsaka aklamacija je bila prepovedana. Toda romarji so pozdravljali papeža z mahanjem rok in robcev, da morejo dati duška svojim čustvom. Po kratki molitvi pred podobo blažene, je sledil blagoslov s sv. Rešnjim Telesom. Ob vrnitvi papeža so zopet isti prizori in mogočna pesem z refrenom: »Je sui chretien, Je sui chretien«, ki jo ponavlja vsa cerkev. Sveti oče je prijazno smehljal gledal na množico in blagoslavljal na levo in desno. Nepozabljiv mi ostane pogled s praga šentpeterske cerkve na trg, kamor je došlo tudi mnogo Rimljanov in drugih Italijanov. Ves ta ogromni prostor poln ljudi. Cenili so jih na 60—80 tisoč. Eno uro je trpelo, da se je cerkev izpraznila in ljudstvo s trga razšlo. — Zvečer je bila fasada bazilike razsvetljena.

V ponedeljek 19. aprila so bili francoski romarji pri svetem očetu v avdijenci, ki se je tudi vršila v cerkvi sv. Petra. Tu je prišlo do znamenitega prizora. Francozi so prišli z zastavami. Po običajnem nagovoru je sveti oče prečital svoj odgovor, blagoslovil romarje in se zopet vsedel na nosilnico. V pozdrav so se sklonile francoske zastave. Tu papež prime za eno trobojnico in jo poljubi. Viharni klici zaorijo po vsej cerkvi: »Vive le pape, vive le pape« in se vedno ponavljajo, dokler je še videti svetega očeta.

Slavnostni dan device orleanske so Francozi porabili za sijajno manifestacijo katoliške in narodne zavesti. Naj bi bila ta slovesnost tudi pričetek krščanskega prepoveda v Franciji. Dr. Gr.

Razgled po domovini.

Inserati in njih pomen. Iz mnogih pism, ki jih dobiva upravništvo, oziroma redništvo našega lista v zadevi oglasov in inseratov, je razvideti, da mnogi čitatelji še nimajo pravega pojma o pomenu in namenu inseratov za list sam in za čitatelje posebej. Zato gotovo ne bo odveč, da izpregovorimo na tem mestu dve tri besedi o inseratih. Inserat ali oglas se imenuje vsako naznanilo ali objava kakega obrtnika, trgovca ali tovarnarja, v katerem hvali, ponuja in priporoča v nakup katove predmete ali kake vrste blago. Tak oglas mora biti plačan in sicer se računa vedno prostor, ki ga zavzema dotični oglas, in ne število besed v glasu. Tako n. pr. stane ena sama beseda z debelimi črkami stavljena večkrat toliko, kakor se računa prostor za ali štiri vrste z drobnim tiskom. Šteje se besed torej pri ceni ne odločuje, am-

pak le za oglas potreben prostor. Oglas 72 mm širok in 30 mm visok (približno ena četrtina dopisnice), bi veljal za enkrat v »Domoljubu« 6 kron. Če se kak oglas večkrat ponovi, se cena primerno zniža. Tu pa treba pripomniti, da oglašeni niso pri vsakem listu enako dragi. Čim več se kakega lista tiska, t. j. čim več naročnikov ima kak list, tem dražji so inserati, ker se porabi za nj mnogo več papirja in časa za tisk in pa zato, ker bere inserate v takih listih mnogo več ljudi in imajo tedaj oglašni mnogo večji uspeh. — Oglase naročajo torej v naših listih domačini in tujci, Slovenci, semtertje tudi Nemci, pa tudi na politično mišljenje se pri sprejemanju inseratov ne gleda tako strogo, kakor to dela urednik, ki sprejema članke, dopise in poročila edinole od zvestih somišljenikov S. L. S. in od nikogar drugega. Vsakega, kdor to-

rej naroči in plača kak oglas, sprejme upravništvo med svoje inserente, toda pri tem ne prevzame prav nobene odgovornosti za to, ali je vse do pičice res, kar trdi inserent v svojem ogasu ali ne. Na ta način pridejo v list semtertje oglašni, pri katerih treba biti več ali manj oprezen, posebno kadar se gre za naročila, ki stanejo večje vsote denarja. Gotovo je vsakemu jasno, da se na domačih tleh veliko lažje in boljše kupi, kot pa kje v tujini, kjer si naročevalec ne more ogledati zaželenega blaga in mora vrhutega še plačati poštnino ali voznino. Nikjer torej ni bolj na mestu znani rek »Svoji k svojimi!«, kakor ravno pri inseratih. Pri branju oglasov je treba tedaj večkrat posebne pazljivosti, da človek ne izda po nepotrebnem težko prislužene denarja. — Po tem pojasnilu smo pa prišli do najvažnejšega vprašanja: Čemu

se sprejemajo v list inserati tujih tvrdk, ako upravnništvo ne more prevzeti zanje vselej popolne odgovornosti? Odgovor na to ni težak: Vse to se godi edinole v korist naših naročnikov. Le poslušajte! Izdajanje in razpošiljanje takega tednika, kakor je naš »Domoljub«, stane na leto ogromne vsote. Samo za poštnino moramo plačati okroglo 18.000 kron na leto! Kje pa je tisk, papir in delo pri odpošiljanju! Če računamo za papir samo dva in pol vin, za številko, znaša to celih 32.500 K na leto! Jasno je, da sama neznatna naročnina 3 K daleko ne pokrije ogromnih stroškov za izdajanje »Domoljuba« in da treba poseči po drugih sredstvih, da se pokrije primanjkljaj. Treba je iskati in sprejemati inserate in z njih pomočjo doseči ravnotežje v računu. Ko bi tega sredstva ne imeli, zvišati bi bili morali že davno naročnino najmanj na 5 kron in s tem gotovo občutno zadeli žepe naših naročnikov. In da se to ne zgodi, sprejemamo inserate tudi od zunanjih tvrdk, katerih zanesljivosti ne moremo vselej natančno kontrolirati.

Liberalna nevoščljivost. Vlada je na prošnjo ljubljanske »Zadružne zveze« dovolila 4000 K podpore za slušateljce »Zadružne šole« v Ljubljani. Vsak Slovenec bi moral biti vesel tega daru, ki ga je vlada podelila za one kmečke fante, ki so pohačali to šolo in se učili zadružništva, da bodo na tem polju koristili svoji domovini. Ne tako naši liberalci! V umazanem »Narodu« so se spravili nad S. L. S. in njene poslance ter jih psuželo radi tega denarja. Nesramni liberalni pobalini, ki je pisal napade v »Narodu«, bi menda raje videl, da bi bili ta denar dobili Nemci ali Lahi. S takimi izbruhi jeze hoče liberalna stranka prepričati, da bi vlada še kaj denarja pošiljala v podporo kmečkih sinov na Slovensko. Sram bodi liberalcev!

Predavanja krščansko-socialne zveze v Ljubljani so bila zopet izborno obiskana. Gospod kanonik Sušnik je predaval pred 3000 oseb broječo množico o čudežnem kraju Mariinem, o Lurdu. — Minoli teden je predaval zopet pred mnogoštevilnim občinstvom gospod profesor dr. Jerše o Benetkah. Zadnji torek je govoril gospod kanonik Sušnik o zrakoplovstvu.

Občinske volitve v Ljubljani so končane. Zmagali so magistratovci, ker niso imeli resnega nasprotstva; kljub jako silni agitaciji so spravili le malo glasov. Socialni demokratje so se udeležili volitve v tretjem razredu in so dobili nekaj nad 200 glasov. Nazadovali so od lanskega leta.

V kamniški praharni je delavstvo pričelo štrajkati. Vzrok je, ker je vojni ministrstvo podaljšalo delavno dobo za eno uro, ne da bi se bila povišala plača.

Štajerski liberalci proti Korošcem. V Slovenjem gradu je imela »Kmečka zveza« shod, na katerega je pripeljal liberallec dr. Koderman več kričačev, ki so ves čas neusmiljeno tulili, da ni bilo mogoče zborovati. Na shod je došlo tudi nekaj Slovencev s Koroškega. Ko to izvedo liberalci, začno vpiti: Ven s Korošci! S tem klicem so štajerski liberalci jasno po-

kazali, da ne marajo slovenskih Korošcev. Zato bodo ti najbolje storili, da prej ko mogoče izstopijo njihove zadruge iz posojilnice in celjske liberalne »Zadružne zveze«, v kateri imajo prvo in glavno besedo prijatelji dr. Kodermana, ki ne mara Korošcev. Čemu še dalje podpirati može, katerim so krščanski slovenski Korošci tako odveč, da jih pade s shodov.

Shod na Dobrovi pri Ljubljani sta v nedeljo, 18. t. m., imela državni in deželni poslanec g. Povše in deželni poslanec g. Dimnik. — Na Viču je govoril na političnem shodu državni in deželni poslanec dr. Krek.

V Kranju je umrl bivši trgovec in hišni posestnik g. Jakob Killer.

V Kostančevici na Dolenjskem se je ustanovilo katoliško slovensko izobraževalno društvo. Na ustanovnem shodu je govoril zadružni komisar dr. Lovro Pogachnik. Društvu je pristopilo veliko število članov, ki imajo na razpolago lepo knjižnico, katero je priredila slovenska dijaška zveza.

— **Plemenske živali** kupovat se je bilo na Solnograško odpeljalo 18 umnih živinorejcev pod vodstvom gospoda nadzornika Legvarta.

Novice iz Amerike. V Ambridge Pa. so roparji oropali Slovenca Mihaela Preskarja in ga nevarno ranili. — V Rock Springsu, Wyo., je umrl Slovenec Andrej Mezek. — V Clevelandu je umrl Josip Strah, doma iz Trebnjega na Dolenjskem.

Duhovniške izpremembe v goriški škofiji. Za kurata v Podgoro pri Gorici pride Ciril Vuga, stolni vikar v Gorici; na njegovo mesto pa pride dr. Ignacij Kobal, kaplan v Dornbergu; v Dornberg pride dr. Peter Šorli.

Deželnozbornske volitve na Štajerskem. Na programu Slovenske kmečke zveze kandidirajo: Splošna skupina, ki voli dne 7. maja, sodni okraji Maribor, Sv. Lenart, Gornja Radgona, Ljutomer, Ptuj, Ormož, Rogatec, Konjice, Slov. Bistrica; dr. Anton Korošec, državni poslanec, Maribor. Splošna skupina Celje, Laško, Sevnica, Brežice, Šmarje, Vransko, Gornji-grad, Šoštanj, Slov. Gradec, Marenberg; Franc Pišek, državni poslanec, Orhova vas. Vsi na volišče za ta dva moža!

Štajerski slovenski mladeniči na noge! Mladenič iz Savinjske doline nam piše: Na shodu Narodne stranke v Žalcu trepetal je general Kukovec pred vami ter izjavil, da se ima proti organiziranim mladeničem narodna stranka hudo boriti, ker ima v teh ljutega sovražnika. Ta izjava naj vas, dragi mladeniči, navduši, da neumorno agitirate od hiše do hiše, od volivca do volivca. Naj vam ne bo nobena ura prezgodnja, pa tudi ne prepozna. Na noge, mladeniči, čez hrib in plan posebno v savinjski dolini za naše kandidate, posebno sedaj za kandidata v splošni skupini, ki voli 7. maja. Zmaga naših kandidatov bo tudi vaša zmaga in general Kukovec bo s celo armado še naprej trepetal pred vrliimi slovenskimi mladeniči. Mladeniči na delo!!!

Vransko. Pri nas stanuje kandidat dr. Karba, o katerem le to vemo, da je zagri-

zen liberallec, nasprotnik vere in vernega ljudstva in radi svojega obnašanja povsod, celo pri liberalcih nepriljubljen. Da mu ne bo treba hoditi v Gradec, bo že naše ljudstvo dne 17. maja ukrenilo!

Iz štajerske Ribnice se poroča: Gosp. Franc Mandeliček, kaplan v Ribnici stopi s 1. majem radi bolehnosti za nekaj mesecev v začasni pokoj.

V Dobropolju je umrl Ivan Novak iz Ponikev. Bil je dolgo časa cerkvenik. — Naj počiva v miru!

Iz Velikih Lašč se piše: Strela je udarila v Prelesnikovo hišo iz Rašče. Ubi- lo mu je dva prešiča.

V Soteski se je ustanovilo slovensko katoliško izobraževalno društvo. Na ustanovnem shodu je govoril topliški g. kaplan Krhne.

Iz Idrije smo dobili dopis, v katerem naročnik našega lista J. S. izreka zahvalo rudniškemu g. zdravniku za skrb, ki mu jo je izkazoval za časa njegove bolezni. Svari pa pred raznimi mazači in drugimi osebami, ki poskušajo z zdravljenjem.

Župnija Ribno pri Bledu je podeljena č. g. Janezu Kramar, beneficiatu na Vačah pri Litiji.

Novo slovensko cerkev zgrade naši rojaki v Ameriki v Eveleth, Minn. Ta cerkev bo najlepša v severni Minnesoti in bo veljala zgradba do 40.000 dolarjev.

V Ljubljani so slovesno pripeli 22. t. m. načelnici krščanske ženske zveze gospe Eberl Elizabetno svetinjo, s katero jo je odlikovalo Nj. Veličanstvo presviti cesar Franc Jožef. K slavnosti, ki se je vršila v srebrni dvorani »Uniona« je došlo jako lepo število gospa, stolni prošt Sačovic, stolni dekan Kolar, dvorni svetnik Kliment in še več drugih gospodov svetnega in duhovskega stanu.

„Večna molitev“ s takim tiskom, kakoršne so te-le črke, je ravnokar dotiskana.

Obljubljeni novi natis »Večne molitve« je s tem dovršen in dotiskano veliko tiskovno delo, katero so častilci Nasvetjšega Zakramenta tako željno pričakovali. Bo pa tudi velik, razločen tisk splošno ustrezal, ne le starim ljudem, katerim so opešale oči, temveč se ga bodo razveselili vsi častilci Najsv. Zakramenta, katerim je na tem, da si ohranijo zdravo oko; -- ker je v mnogih cerkvah zelo temno, bo ta izdaja vsakomu dobro došla. Z malim tiskom so stavljene le molitve, katere zna vsak na pamet in pa one, ki se prav redko molijo. V molitveniku pa smo sprejeli vseh 30 molitvenih ur. — Zelo važno je tudi to, da smo priklopili knjigi tudi pasjon ali premišljevanje Kristusovega trpljenja po vseh štirih evangelistih; zdelo se nam je potrebno, ker se ne nahaja pasjon v nobeni drugi slovenski molitveni knjigi in upamo, da smo s tem zelo vstregli tudi častilec presvetega Rešnjega Telesa. — Vsled velikega tiska pa je narasla knjiga na celih 784 strani; ker smo pa rabili za knjigo jako lep papir, ni knjiga nič debelejša, kakor je bila izdaja z navadnim tiskom; vnanja oblika je še bolj

prikupljiva, kakor je bilo dosedaj. — Seveda so se za knjigo s tolikim obsegom pojavili ogromni stroški; ker smo pa prebrani, da bodo segli po njej častilci Najsvetejšega Zakramenta še z večjim zanimanjem, kakor so segali po izdaji z inanim tiskom, in ker upamo, da se bo knjiga posebno hitro prodajala, smo določili ceno za prav lično vezano knjigo na tri krone. V kratkem se bodo dobile tudi fine vezave, katerih ceno bomo naznanili pozneje. Cena tri krone za lično vezan izvod radeč obrezo je razmeroma nižja, kakor je bila pri izdaji z navadnim tiskom. Knjigo je založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

Na jesenicah nameravajo napraviti socialni demokratje rdeč konsum, ker ne marajo več pohajati v že obstoječi delavski. Več socialno-demokratskih konsumov je sicer že v zrak, ker so imeli nekateri odborniki predolge prste. Kaka usoda zadene novi jeseniški, bomo že poročali.

Slod vseh mladeniških Marijinih družb bo letos binkoštni terek na Brezjah. Več sporočimo pravočasno.

Občinski odbor trga Kropa je imenoval dosedanega svojega župnika č. gosp. Boenigmajna za častnega občana.

Vodstvo S. L. S. je imelo v ponedeljek dne 19. t. m. II. redno zasedanje v Ljubljani. Sejo je otvoril načelnik S. L. S. dr. Ivan Šusteršič ter najtopleje pozdravil novo izvoljenega deželnega poslanca Perhacca Na dnevnem redu so bila različna, tako zanimiva poročila o političnem položaju (dr. Šusteršič), o deželnih melioracijah (dr. Lampe), o cestnem zakonu (dr. Lampe), o zavarovalnici za živino (dež. posl. Mandl), o dežel. banki (posl. Mandl), o premembi lovske postave (dež. posl. dr. Zajec). Obširneje poročilo je priobčil »Slovenec«.

Duhovniške spremembe v mariborski škofiji. Prestavljeni so čč. gg. Ciuha Ferdinand, kaplan v Ljutomeru, v Rečico; Durhar Martin, kaplan v Rečici, v Konjice; Lasbacher Jožef, kaplan pri Sv. Antonu v Slovenskih goricah, v Jarenino; Kristofič Mihael, kaplan v Št. Juriju na Ščavnici, pride v Ribnico; Gaberc Martin, kaplan v Rajhenburgu, v Ljutomer.

S. K. S. Z.

Osrednja S. K. S. Z. opozarja svoje članice S. K. S. Z. in svoja društva, da se vrši 31. majnika 1909 glavna skupščina S. K. S. Z. v Št. Jakobu v Rožu, ki spada med najkrasnejše kraje lepe naše domovine. Letošnja glavna skupščina se vrši tako, da odpošljejo nanjo S. K. S. Z. društva svoje zastopnike. Društva naj se takoj pripravijo, da se udeležijo glavne skupščine in naj zato takoj določijo delegate. Začasen spored se določi takole: 1. Dohodu v Št. Jakob cerkveno opravilo, kakor se prične glavna skupščina, a katero se določi sledeči dnevni red: a) Poročila osrednje zveze in podzvez. b) Odseki po naših društvi. c) Predavanja v društvi s skioptikoni. d) Društveni domovi. e) Pomen izobraževalnih ruštev glede na probujo narodne zavednosti.

Zborovanje se prične ob 10. uri dopoldne in traja do 2. ure popoldne. Sledi prosta zabava.

Bližnja Zvezina društva naj se udeležijo skupščine s svojimi pevskimi zbori in s tamburaškimi zbori. Naprošamo društva, naj S. K. S. Z. nemudoma naznanijo imena delegatov.

Gorenjske novice.

Iz poljanske doline.

g Poročil se je dne 18. aprila gospod Ivan Knaflič, profesor v Idriji z gospodično Nežiko Jesenko. Doma sta obadva v Poljanah. Želimo jima obilo sreče v novem stanu!

g Novo gostilno je otvoril Franc Čadež na Dolenjem brdu pri Poljanah.

g Umrl je na Volči F. Mrak v 87. letu svoje starosti. Bil je pristaš S. L. S. Naj v miru počiva!

g V javorski občini se je odpovedal tajništvu liberalni tajnik zavoljo tega, ker je videl, da so tla prevroča zanj v občini S. L. S.

g Občni zbor hranilnice in posojilnice v Poljanah bo, kakor se čuje, v nedeljo dne 2. maja.

Iz Št. Vida.

g Občinske volitve. Nedavno sem poročal, da bomo v kratkem imeli volitve občinskega zastopa in pa kako se liberalci pripravljajo nanje. Danes pa so volitve že za nami in sicer s popolnim porazom tiste stranke, ki ji poveljuje brat-sokol, svobodomiseln, liberalno-naprednjaški Žirovnik. Izid je bil sledeč: Kandidatje, ki so jih na svojem sestanku postavili zaupniki in pristaši S. L. S., so dobili 1596, kandidatje Žirovnikovih pristašev pa 123 (reci en sto dvajset in tri glasove). Pripomnimo, da so Žirovnikovi pristaši pri volitvah pred tremi leti dobili še 671 glasov. To pové veliko, posebno, če se pomisli, koliko mnogovrstnih sestankov je prirejal Žirovnik skozi vsa tri leta, da bi organiziral svoje ljudi. Organiziral je pa tako, da je spravil še 123 glasov na volišče.

g Ljudstvo spoznava Žirovnika in njegovo »delovanje« bolj in bolj, mi pa bomo in moramo poskrbeti, da ga bo še bolj spoznalo.

g Kaj še so nam pokazale letošnje volitve? 1. Da je med pristaši S. L. S. še precej takih, ki niso dovolj zavedni in odločni; mnogo volivcev je ostalo doma ali odšlo na delo, češ, saj bodo brez mene tudi zmagali, moj glas nič ne odloči itd. Drugi zopet se niso hoteli udeležiti volitve iz osebne mržnje do tega ali onega kandidata. To oboje je popolnoma napačno in se mora popraviti. 2. Volitve so nam tudi pokazale, da naše učiteljstvo ni z ljudstvom. Naše učiteljstvo je sprevidelo, da bo zmagala volja pristašev S. L. S. in zato se volitve ni hotelo udeležiti. Zapičimo si to! Zapičimo pa naj si to tudi tukajšnje učiteljstvo in naj nikar zopet ne hodi okrog naših mož s prošnjami za podporo itd.

g Knezoškofijski zavod sv. Stanislava. Mržnja in sovraštvo do tega odličnega zavoda, katerega skušajo liberalci zanešati med naše ljudstvo, je izbruhnilo tudi pri volitvah. Zaupniki so po resnem predvarku postavili kandidatom enega profesorja v zavodu, gospoda dr. Ivana Knific, ki je bil tudi izvoljen. To je pa liberalce razkačilo tako, da so vsi besni in vpijejo zlasti o nekem šolskem premoženju, ki naj bi vsled tega prišlo v last zavoda. Mi na to liberalno nesramno obrekovanje danes odgovorimo samo sledeče: 1. Knezoškofijski zavod in v njem delujoči gospodje plačajo davka 1097 K 30 vin, torej se spodobijo, da imajo enega zastopnika v občinskem odboru, kar si tudi vsi pošteno misleči Šentvidci štejejo v čast, v zavesti, da jim profesor dr. Knific ne bo v škodo, pač pa mnogokrat v korist. — 2. Gospodje iz zavoda po svojih močeh podpirajo tukajšnjo domačo duhovščino pri dušnopastirskem delovanju itd. S tem torej naši fari naredijo več dobrega, kakor vsi liberalci skupaj z Žirovnikom vred. Zakaj, Žirovnik je vse svoje zmožnosti v sadjarstvu in kinetiststvu porabil v pospeševanje liberalizma in svobodne misli, torej več škodoval nego koristil. — 3. V Ljubljani, v Kranju, Idriji, Novem mestu — povsod imajo v občinskih, oziroma mestnih zastopih tudi profesorje iz ondotnih srednjih šol. Le v Št. Vidu naj bi se torej po želji par tukajšnjih liberalnih zagrizencev branili profesorjev, ki imajo vsaj toliko izobrazbe in inteligence, kakor drugi srednješkolski profesorji. — 4. O šolskem premoženju pa naj vendar enkrat krajni šolski svet in občinski odbor spregovorita resno besedo, da bosta liberalcem za vedno zamašila njihova lažnjiva in obrekljiva usta.

g »Za križ in svobodo«, igra, ki so jo preteklo nedeljo priredili v naši telovadnici, se je izvrstno obnesla. Priporočamo jo vsem odsekom.

g Javno predavanje. V nedeljo, 18. t. m. je bilo predavanje v ženski zvezi. Predavalo se je o temperamentih. Udeležba je bila prav dobra. Prihodnje splošno javno predavanje naše čitalnice bo v nedeljo, 9. maja ali pa 16. maja. Naznanilo se bo o pravem času. Predaval bo profesor dr. Knific o Carigradu in sedanjih turških razmerah. Profesor dr. Knific je že potoval po Turškem in bil tudi v Carigradu, torej bo njegovo predavanje tem bolj zanimivo, na kar že danes opozarjamo.

Iz raznih krajev Gorenjske.

g Podbrezje. V nedeljo 25. aprila, smo imeli v našem izobraževalnem društvu zopet predavanje. G. F. Erman nam je govoril o pomenu zemljiške knjige ali »gruntnih bukev«. Poslušalcev je bilo precej, vendar bi jih pri prihodnjem predavanju, ki bo v nedeljo 9. maja, želeli še več. Če pridemo skupaj takoj po popoldanskem službi božji, se v eni uri marsikaj naučimo, časa za zabavo pa je potem še dovolj. Torej na svidenje!

g Izobraževalno društvo v Mekinjah bo napravilo predavanje dne 2. majnika ob pol 4. uri popoldne. Predaval bo vlč.

gospod kanonik Jan. Sušnik. Društveniki in prijatelji zdrave omike pohitite k prireditvi v obilnem številu.

g Iz Predoselj pri Kranju. Gosp. dr. Lovro Pogačnik iz Ljubljane predava v nedeljo 2. maja v izobraževalnem društvu. Predavanje se vrši po nauku v mlekarni. Povabljeni so člani in nečlani. Udeležite se polnoštevilno.

g Z Rupe pri Kranju. Na belo nedeljo se je tukaj ustanovilo društvo: Ljudska knjižnica na Rupih. Ustanovnega občnega zbora so se udeležili tudi č. g. dekan iz Kranja, na katerem so razložili v poljudnem govoru namen in pomen knjižnice. Nato se je izvolil odbor, ki šteje osem članov: Predsednik Andrej Strupl, podpredsednik Franc Jagodič, tajnik Ivan Strupl, tajnikov namestnik Sorli Filip, blagajnik Lokar Josip, njegov namestnik Rogelj Franc, knjižničar Anton Strupl, njegov namestnik Franc Urbanc. Z veseljem pozdravljamo Rupovčani novo društvo, ker se nadejamo velike koristi knjižnice za izobrazbo našega kmeta. Odbor pa naj skrbi, da bo društvo lepo uspevalo in rastle z vedno večjim številom članov. Mladenci in dekleta so nam tudi obljubili, da nas bodo razveselili poleti z igro »Zaklad«. Le pogumno naprej!

g Izvoz krompirja. Minulo zimo se je samo s kolodvora v Kranju izvozilo okoli 200 vagonov krompirja v približni vrednosti 160.000 kron.

g Iz Tržiča. V predlini tovarni Gasnerjevi so poskusile delavke eno popoldne v enem oddelku s štrajkom. Vzkipela jim je upravičena nejevolja, ker se jim je hotela znižati plača in pa zraven še kaznovati z nekimi zneski. Pri štrajku pa se je pokazalo, kako pomanjkljiva je delavska organizacija. Rdeči vpijejo in kriče, kako pomagajo delavstvu, a tu pa ni bilo polja za njih delo. Same delavke so bile, ki so se odločno ustavile, da se je tudi tu pokazala ena — obsodbe vredna — izdajalica delavskih koristi. Delavke so bile pomirjene z obljubami, da se ne kaznujejo in da se jim plača ne zniža. To je en zgled, kaj napravi vzajemno delovanje. Delavke in delavci tržiški združite se v organizacijo in močni bodete brez — rdečih defraudantov!

g Iz Žabnice. Na Belo nedeljo popoldne napravilo je naše izobraževalno društvo javno podučno-zabavno prireditev. Najprej je predaval o jetiki s posebnim ozirom na razmere na deželi gen. tajnik deželnega pomožnega društva za bolne na pljučih na Kranjskem g. dr. Demeter vitez Bleiweis iz Ljubljane. Po obliki in vsebini dovršenemu predavanju je sledilo številno občinstvo iz domače in sosednih župnij z vidnim zanimanjem. Ali bi ne hotel marsikdo omenjenemu človekoljubnemu društvu kot ud pristopiti? Pisec teh vrstic je že par let ud. Po predavanju se je predstavljala šaloigra »Pri gospodi«, ki so jo članice izobraž. društva kaj dobro pogodile. Nato je v lahko umljivem predgovoru razložil tukajšnji bogoslovec gospod Anton Porenta vsebino Prešernovega »Krsta pri Savici«, ki se je potem v dramatični obliki prav gladko in dobro

deklamiral. Naposled se je igrala še burka »Krčmar pri zvitem rogu«, ki je izvalila precej smeha. K sklepu se je zapelo pa še nekaj domačih pesmi. Cela prireditev je trajala dve in pol ure in se je z občno zadovoljnostjo končala. — Dne 21. aprila zjutraj ob 4. uri smo čutili lahek potres z bobnenjem.

g Shod na Dobrovi je bil minolo nedeljo izredno dobro obiskan. Na tem shodu sta govorila gospod kom. svetnik in poslanec Franc Povše in g. Miha Dimnik, načelnik »Kmečke zveze« in deželni poslanec, ki je obenem tudi shodu predsedoval. Pozdravi navzoče in se jim zahvali za zaupanje, ki so mu ga dali ob zadnji deželnozborski volitvi ter jih zagotovi, da se bode tega zaupanja tudi po svojih močeh vedno izkazoval vrednega. Nato podeli besedo gospodu državnemu in deželnemu poslancu Fr. Povšetu. Ta v svojem poljudnem govoru obrazloži in pojasni delovanje naših poslancev v deželnem in državnem zboru s posebnim ozirom na kmečki stan. Pojasnil je priprave za nameravano železnico Ljubljana-Ildrija-Sv. Lucija. Upanje je, da se ta proga v doglednem času izvrši. Dajal je gospod govornik tudi točna pojasnila na razna stavljena mu vprašanja. Gospod poslanec Dimnik je pojasnil, kako se bode v deželnem zboru razmeram primerno preuredila občinski in lovski zakon. Oba govornika so navzoči z največjim zanimanjem poslušali in se jima ob sklepu za požrtvovalni trud prav srčno zahvalili ter s tem izrekli S. L. S. popolno zaupanje.

Dolenjske novice.

Iz litjskega okraja.

d Šmartno. Pozor, prijatelji dobrega časopisja! Tukajšnji posestnik in pekovski mojster Ernst Drčar je začel prodajati »Slovenca«. Pridno ga kupujte in berite, zlasti ob nedeljah. — Hranilnica in posojilnica ima od novega leta prometa nad 180.000 kron. Lepa svota. — Hišo in posestvo, katero je bil pred letom prodal tukajšnji bivši trgovec g. Wakonigg nekemu Rosenthalu iz Gradca, je na dražbi kupil zopet g. Wakonigg za primerno nizko ceno. — Število Mohorjanov je naraslo letos za 21 udov. Tudi število naročnikov »Slovenca« je postalo večje — naročil je »Slovenca« tudi naš vrli g. župan. — Dne 19. aprila smo pokopali v Šmartnem 72 let starega Antona Rus, ki je bil rojen v Polhovem gradu, učitelja na zasilni šoli v Javorjih in bivšega mnogoletnega organista ondi. Vzgojil je cel rod, vstrajno delal v šoli in po možnosti tudi v cerkvi in bil splošno priljubljen. Pogreb je bil lep. Sedaj počiva poleg sorodnikov na pokopališču v Šmartnem, kjer opravlja službo organista in občinskega tajnika njegov sin g. Ivan Rus. Naj počiva v miru! Kar pa ni bilo lepo, pa je to, da se učiteljstvo, izvzemši tukajšnjega g. nadučitelja, pogreba ni udeležilo. Ali se novodobno učiteljstvo sramuje zasilnega učitelja, ki pa je znal poučevati za življenje in vzgajati boljše

kot marsikateri novodobni liberalni učitelj? Je pač pri učiteljstvu preveč neumestne samozvesti!

Litija. Dne 24. aprila se je poročila dolgoletna izvrstna cerkvena pevka gđ. Hilda Orbók pl. Kőkös z g. industrijcem Josipom Schwaiger iz Zagorja. Bila srečno! — Liberalni shod dne 28. februarja t. l. pri nas v Litiji je zanetil nekoliko slamnatega ognja med našimi in šmartniskimi liberalci. Liberalni trgovci so začeli prodajati in razširjati ljubeznjivi »Slov. Narod«, in kakor čujemo, ima neki šmartniski liberalni prvak tudi v lepi kostreniški dolini odjemalca blaga, ki je obenem tudi odjemalec njegovega liberalizma in po judovski vsiljuje »Slov. Narod« zastoj našim kmetom! No, stara pesem, ki se povsod ponavlja: liberalni trgovci, učitelji in uradniki so liberalni priganjači — seveda niti eden niti drugi od te gonje nima in ne bo imel dobička! Dobro pa je, da ljudstvo spozna to liberalno avantgardo in se je ogiblje!

d Šmartno. Dne 20. aprila smo pokopali v Šmartnem Ano Simončič, nečakinjo rajnega profesorja Jožefa Marna. Bila je 5 let v samostanu, sedaj pa jo je nezposna jetika poslala v večnost. V miru počivaj! — 13. aprila pa so pokopali g. Ivana Lebinger, mater veletržca g. Lebinger, staro 88 let.

d Litija. V komisijo za licencovanje živine je bil od deželnega odbora imenovan Leopold Simončič, posestnik v Št. Juriju, brat ravnokar umrle in že imenovane Ane Simončič. Tudi naši možje so zmogli in njihova zmožnost se ceni na višjih mestih. Tako je prav! Ne samo kmet v gospodski suknji, ampak tudi priprosti kmet v »pruštofu« naj ima priznanje!

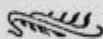
d Šmartno. Nekaj resnic in nauk izza litjskega liberalnega shoda in drugih liberalnih shodov po deželi: 1. Liberalci so si natakili krinko krščanstva. Seveda oni razumevajo krščanstvo po svoje — brez cerkve, brez sv. maše, brez sv. zakramentov, brez posta itd. No, liberalci hočejo biti sedaj varhi krščanstva — toda liberalci varhi krščanstva in pa kozel v zelniku — oba pomenjata isto: to kaže preteklost in sedanost. — 2. Liberalci so začeli delati — podvojiti moramo delo tudi mi! — 3. Učiteljstvo je prelomilo besedo: odpovedali so se liberalni stranki, sedaj pa govore po njenih shodih. — 4. Liberalci politikujejo pri pijači, naša dolžnost je delati za treznost in zmernost. — 5. Liberalci sejejo needinost v kmečke vrste — torej pozor pred njimi, da se z razdvojenjem kmečka moč ne zlomi! — 6. Liberalni trgovci ne vpoštevajo ljudskega prepričanja; menda hočejo prodajati blago le liberalcem!

Iz raznih krajev Dolenjske.

d Iz Loškega potoka. Resni čas občinskih volitev nas ni našel nepripravljenih. To je pokazal izid, ki nas je naravnost presenetil. Udeležba je bila tako mnogoštevilna, da se izvestno lahko trdi, da take udeležbe pri občinskih volitvah pri nas še ni bilo. Zato je pa tudi uspeh S. L. S. tako lep, kot pri nas še nobenkrat.

v III. razredu smo prodrli z velikansko večino, nasprotniki si sploh niso upali resno nastopiti, v II. razredu pa so kljub raznim zapletanjem in prepletanjem zmagali naši možje s častno večino. V I. razredu so onim pripomogle k zmagi kapljice, ki jih v bodoče ne bodo več. Poleg 2 razredov pa sta naši tudi dve podobčini, torej 16 mož odbornikov S. L. S. Doslej naša stranka samostojno še ni nastopila pri občinskih volitvah, a sedaj pri prvem poizkusu tako lep uspeh. To je vsekako sad krepko organizirane naše stranke v naši dolini. Vsa čast vasi Malilog! Vsi volivci na volišču, vse za S. L. S. Enako naše zvesto Retje, za katerim ne zaostaja jekleni Hrib. Ostale vasi so tudi pokazale svoje volivce, ki ne slušajo raznega kričanja. Zapomnimo si, organizacija nas je privedla do lepih uspehov. Novi odborniki so izbrali za župana občespoštovanega g. Josipa Gregoriča, Retje 50; namestnik njegov pa g. Fr. Debeljak, posestnik in poslovodja »Kmetijskega društva«. Ostali svetovalci, (7), vsi možje S. L. S. Tako je prešla občina Loški potok v roke S. L. S., in s tem smo Potočani pokazali, da smo v velikanski večini v taboru S. L. S. in ne nasprotno, kot se je dosedaj mislilo. Pa tudi ostanemo!

d Iz Polšnika se poroča 26. aprila: V Čebelniku sta na sv. Jurija dan zvečer pogorela dva lišarja, Jožef Petrič in Matija Zorč. Zažgal je otrok. Kako dobro bi bilo, da bi se kaka posebna postava sklenila, da bi otroci ne povzročali z ognjem toliko nesreč.

Notranjske novice.

Iz Dolenjega Logatca.

n **Prevzvišeni g. knezoškof** so se mudili pri nas na Velikonočni ponedeljek, da so si ogledali na licu mesta priprave za novo faro. Na kolodvoru so jih pozdravili naši občinski odborniki, zastopstvo izobrazovalnega društva in naši Orli v kroju. Liberalni odborniki se seveda niso pokazali. Bivši župan g. Mulley, ki se baje najbolj žene za novo faro, se je bil tudi nekam skrilit, dasi je bil posebej obveščen o prihodu vzvišenega. Zdaj vemo, koliko je tem liberalnim stricem mar za ustanovitve fare. Pa so vendar nekateri še tako trapasti, da jim kaj verjamejo. Popoldne so se prevzvišeni potrudili tudi v skromne prostore našega izobrazovalnega društva, kjer so množično zbranih mož in mladeničev razložili svetovni boj med vero in nevero in dolžnosti, ki jih imamo v tem boju. Glejmo, da bodo besede obrodile bogat sad!

Za župana v Dolenjem Logatcu je izvoljen mesar in gostilničar Ivan Korenčan. Dobro so izbrali liberalni strici: Komaj tri leta je v Logatcu, pa precej taka šarža! Kakor bi se norčevali iz občine! Ali je le količkaj storil zanjo? Še manj kot nič. Menda se razumemo?

Velike prekljarije imajo zdaj naši liberalci zaradi novega županstva in občin-

skega starešinstva. Pustili bi jih v miru, ko ne bi skušali tudi naših mož potegniti seboj v mreže. Zato je prav, da govorimo enkrat za vsoj na vsa usta: Z liberalci nočemo nikdar imeti ničesar opraviti! — Ni naša stvar, da bi se ogrevali za kate-regakoli izmed liberalnih stricев, samo to povemo: Rabijo naj dostojna sredstva! Toda to, kar baje počne bivši župan gosp. Mulley in njegovi s šolskim voditeljem Legatom, ni kdovekako častno za liberalno stranko. Ovaduštva stranki nikdar ne bodo napravila trdnih tal, ampak narobe. G. Mulley je letal tudi okrog naših odbornikov za podpise proti g. Legatu, pa se je varal. Eden mu je krepko povedal: Samo takrat ste pri nas, kadar nas rabite. Ne bo nič! — Je pač res: Staremu lisjaku nikdar ni zaupati! Naša stranka hoče ostati čista! Z delom za ljudski blagor si bo pridobila moč in zaslonbo, a nikdar ne z ovaduštvom, pa naj bi bilo tudi proti političnemu nasprotniku. Naši liberalci bodo zgrizli same sebe do kosti, S. L. S. pa tudi v Logatcu stopa od stopnje do stopnje.

Društveni dom si postavi naše doljenloško izobrazovalno društvo. Skrajna potreba! Društveno življenje se hoče razširiti, pa ni prostorov. Potem bo vsa drugače.

Veseličico, združeno z javno telovadbo prirede naši Orli v nedeljo, 2. maja popoldne v zunanji prostorih g. Ivana Pogačnika na Brodu. Prijateljem postene zabave in našega gibanja krepek: Na zdar in na svidenje! Vstopnina prostovoljna.

Idrijske novice.

n **Veliko nesreč** se je zgodilo pretekli teden v Idriji. Povožen je bil na mestu dveletni sinček rudarja Janeza Čuk. Otroku se je že obrnilo na boljše. Učenec Ludovik Eržen je zašel med dva voza in konj ga je udaril s kopitom po spodnji čeljusti in ga močno poškodoval. Hčerka Antona Kogej je nabirala cvetlice na poti, ki na eni strani strmo pada na drugo cesto, in padla več metrov globoko.

n **Lep dan** so imeli 25. aprila telovadci iz Idrije in okolice. Zbrali so se, da bi ustanovili okrožje. V kroju so korakali telovadci iz društva v župno cerkev. Jednat in primeren govor je imel g. kaplan Perko. Govoril je o strahu pred ljudmi, ki tare marsikatero omikanca in o značajnosti, ki naj diči može in mladeniče. Prišlo je precej telovadcev iz Žirov, Črnega vrha in Spodnje Idrije.

n **Razgrajanja ni bilo** kot ga je pričakovati pri surovosti obeh nasprotnih strank. Ne vemo pa, odkod je izhajala ta svobodoljubnost. Mi jim priporočamo tako nevtralnost še v bodoče.

Iz raznih krajev Notranjske.

n **Važno za živinorejce**. Izvedeli smo iz zanesljivega vira, da bodo posestniki v Čermeljicah onkraj Slavine letos jemali na pašo nad leto stara zdrava in močna tele-ta, izvzemši bike. Pašniki merijo nad 47 ha, so suhi, zračni, dobro zaraščeni, koder raste sladka trava. Isti posestniki imajo ondi tudi obširne pašne pravice in mnogo senožeti poleg pašnikov. Na vseh zemlji-

ščih je obilo studenčne vode za napačanje živine, kar je za pašo velikega pomena. Živina se bode vsak večer uganjala v prostorne hleve, da ne bode izpostavljena vremenskim neugodnostim. Živina bode imela tudi snažna ležišča, ker je na razpolago mnogo stelje. Paša bode trajala od 15. maja do 15. oktobra. Za pašo in oskrbovanje se računani od živinčeta po 5 kron na mesec in za pet mesecev še dve kroni za sol, ki jo bode živina dobivala vsak teden. Živinorejci se torej vabijo, da se pravočasno oglasijo pisмено z znamko za hiter odgovor. Naznanila naj se pošiljajo na naslov: **Pašniki**, Ljubljana, poste restante.

n **Naznanilo**. Velika javna telovadba goriških in notranjskih Orlov bode dne 30. maja na binkoštno nedeljo v Vipavi. Že sedaj opozarjamo prijatelje naše telovadne organizacije. V kratkem objavimo natančen spored. Na zdar! — Vip. Orel.

n **Iz Harij na Notranjskem**. V ponedeljek, 19. t. m. smo imeli tu sv. birmo. Prevzvišeni g. knezoškof so dospeli že v nedeljo popoldne, kjer so bili prav pristrčno sprejeti. Nepričakovano lepo in gnilivo jih je pozdravila in nagovorila pridna šolska učenka, podavša jim skromen šopek. Nato smo jih spremili v cerkev; po opravi so se podali v šolo. Uspeh v šoli je bil zelo povoljen, posebno še, če pomislimo, da je bila duhovnika celih osem mesecev brez duhovnika. Otroci živahni, posebno mali, so odgovarjali jasno in točno, da so jih Prevzvišeni pohvalili. Iz tega se razvidi, da imajo otroci tudi drugače tu dober poduk in vzgojo od strani vrle kršč. misleče gospodične učiteljice. Koliko se doseže v kratkem času pri otrocih, kjer delujeta katehet in učiteljstvo složno in sporazumno. Bog nam ohrani še dolgo vrsto let tako vzorno učiteljico. — Zvečer so zapela harijska dekleta, spremljana z lampijončki, par lepih pesmic pred župniščem na čast preljubljenemu knezoškofu. V ponedeljek pa so Prevzvišeni podelili po običajnem opravi sv. birmo 88 otrokom. Po tej slovesnosti smo doživeli še drugo, namreč blagoslov krasne kapelice s še bolj krasnim kipom Presv. Srca Jezusovega. Ob tej priliki so Prevzvišeni v lepih besedah zopet pokazali svojo gorečnost in ljubezen do Presv. Srca Jezusovega in navduševali tudi duhovnjane k tej ljubezni, zagotavljajo jim dušnega in telesnega blagoslova, če bodo res prav častili in ljubili Začetnika vse ljubezni. Kip je izgotovil po primerni ceni znani kipar in izdelovatelj oltarjev Franc Ks. Tončič iz Kamnika. Mojstra ne bomo hvalili, saj ga hvali delo samo. Kip je prav umetniško dovršen. Zato g. Tončiča prav toplo priporočamo vsem, ki bi imeli oddati kakošno tako delo. Naj velja tudi tu geslo: Svoji k svojim! Podpirajmo domače umetnike, potem bomo znali ceniti tudi njih dela. Vrlim Harijem — le malo je izjem — pa naj Presv. Srce Jezusovo poplača njih požrtvovalnost in radodarnost za božjo čast. Prevzvišeni so jim v svojem veselju nad tem dovolili enkrat v letu sveto mašo v tej kapelici v osmini praznika presv. Srca Jezusovega.

n Občni zbor čebelarke podružnice v Idrji bo v nedeljo, 2. maja ob 2. uri popoldne pri gosp. pl. Premiersteinu v Jeličnem vrhu pri Idrji. Poleg običajnih točk je tudi predavanje zastopnika osrednjega čebelarskega društva iz Ljubljane. Vabi se k obilni udeležbi.

n Dobava krmil po znižani ceni. V Vrhopolju pri Vipavi prejeli so te dni vsled

suše prizadeti kmetovalci 161 q otrobi, 157 q koruze in 13 q sena. Da so kmetovalci vrhopoljski prejeli tako veliko množino krmil, je na zasluga vrhopoljskega župana Alojzija Lavrenčiča, ki se je mnogo potrudil, da se pomaga ubogim vrhopoljskim živinorejcem in tudi sam osebno posredoval pri deželni vladi v Ljubljani, da se je Vrhopoljem podelila tako izdatna,

izredna podpora. Občina, ki ima tako skrbnega župana, kateri se s tako marljivo vztrajnostjo prizadeva za pomoč ubogemu kmetickemu ljudstvu, se mora le srečna imenovati. Vrhopoljskega župana pa je v njegovem prizadevanju podpiral državni poslanec dr. Ignacij Žitnik, kateremu so sedaj Vrhopoljci jako hvaležni.

GORIŠKA.

Anhovo. Tacega učitelja, kakor ga ima naša občina, ga ni v deveti vasi. Kaj vse premore ta vzgojitelj! Poglejmo. — Na sv. večer lanskega leta je priredil puzno ponoči javno veselico v šoli, pri kateri se je začel prepit, ki se je končal s prelivanjem krvi pred šolskim poslopjem. S prepitom se je bavila sodnija. Eden izmed krivcev je v dobil dva dni zapora in stroške, drugi pa 10 dni zapora. — Kmalu potem je ustanovil liberalno kmetijsko izobraževalno društvo. Na ustanovitvenem shodu bi bilo kmalu prišlo do prelivanja krvi. — Kar je tukaj razsodnih ljudi, skušajo občinarje združiti v katolski, izobraževalni društvo v Anhovu. — Našemu vzgojitelju to baje ni všeč, radi tega je ustanovil liberalno izobraževalno društvo. — Ko se je ustanavljala »Slovenska kršč. učiteljska zveza« v Gorici, bil je tudi naš vzgojitelj na zborovanju. Prav blizu njega so padle sledeče besede: »Mi hočemo francoske učiteljske razmere.« — Kaj pravi h vsemu temu c. kr. okrajni šolski svet v Gorici? On molči. — Pred tednom pripeljal je naš učitelj zopet v občino kakih 12 kvintalov Tomaževe žindre in jo razdelil brezplačno, toda ne med reveže, ampak med premožne. — Tukaj gleda politika ven. Ljudje se povprašujejo, odkod bi jo bil mogel vdobiti. Nekateri pravijo, da mu jo je poslal c. kr. okrajni šolski svet. Čemu? Tega se ne sme povedati. Omenja se tudi »Gargarec« in učiteljska liberalna zveza. Zopet drugi se na norčujejo. Češ, ko pride »antikrist«, bože družod sejal denar, v naši občini pa je račel vže s Tomaževjo žindro in s pižmo, da si pridobi privržencev. O tem pa prihodnik.

Iz Šebretj. Podpisani sem postal v zadnjih tednih pri liberalcih jako ugledna oseba, kajti »Primorec« se me spominja vsak teden zaporedoma. To je dobro — samo ne vem, s čim sem pri liberalcih toliko ugleda zaslužil, da se tako trudijo me poboljšati, dasiravno vedo, da je trud brezuspešen. Prvi teden so mi izpraševali vešč iz političnega in zasebnega življenja, za kar sem se zahvalil pred časom v »Primorskem listu«. Mislim sem, da bo to zadostovalo. Liberalci so vzeli zahvalo na znanje, pri tem me pa zopet opominjali, da sem še drugim osebam zahvale dolžan, posebno kot tajnik posojilnice. Takaj ste pa šli čez mejo, gospod dopisnik. Drugim osebam sem se je prej lahko zahvalil, ne da bi vas o tem vprašal, ker toliko vem, da vi nimate prav ničesar govoriti pri tej stvarci. Dasiravno ste se že večkrat trudili, posesti kako javno kost. Nekoliko spo-

mina bi pa tudi Vam, gospod dopisnik, ne škodovalo, posebno o »znamenjah alkohola«, ali ne poznate nekoga, ki ima znamenje že več let, ne le nekaj tednov? Kaj se Vam zdi? Dalje bi Vas prosil, pisati vsaj nekaj resnice. Pravite, da posojilnica za leto 1907, ni imela niti 80 kron dobička, leta 1908, pa že nad 700 kron. Res pa je, da je bilo leta 1907, 402 K dobička. Menim, da niste tak bogatin, da bi Vam bilo vseeno »niti 80 K« ali pa 402 K. Kaj? Kar se tiče imenovanja častnega občanstva, Vam tudi ni vse po volji. Kakor pravite, je starešinstvo spregledalo nekatere osebe. Povem Vam, da je starešinstvo imenovalo tiste, ki jih je samo hotelo. Ako pa ni imenovan vseh, ki so Vam povšeči, imenujte jih pa Vi — mogoče bo vseeno. Če imate kaj stvarnega, bi Vam že še odgovarjal, na take kvante, kakor so bile dosedaj, pa Vam ne bom več odgovarjal. — Rejec Anton, župan in tajnik posojilnice.

Cerkno. V soboto, 24. aprila, se je pred tukajšnjim sodiščem vršila obravnava, ki so jo liberalci povzročili proti gosp. kaplanu Kosu. Obravnava je trajala v soboto celi dan do skoro 9. ure zvečer. Razsodba je bila razglašena šele v nedeljo, 25. aprila zjutraj. Ta dan imamo v Cerknem semenj sv. Marka. Vse polno ljudstva od raznih strani pride sem na ta dan. Liberalni cerkljanski oštirji so že veselja skakali, kako bodo ljudem oznanjali kaplanovo obsodbo. Toda, kdo bi mogel popisati dolge liberalne nosove, ko se je izvedelo, da je g. kaplan Kos oproščen. Liberalci so za eno blamažo bogatejši.

Škofjovska posvetovanja. V torek, dne 20. aprila so se pod predsedstvom goriškega nadškofa dr. Sedeja pričela posvetovanja škofov goriške nadškofije. Prišli so: ljubljanski škof dr. Jeglič, krški škof dr. Mahnič, tržaški škof dr. Nagl in porečki Flapp. V četrtek so se višoki gostje odpeljali iz Gorice.

Duhovske vesti. Č. g. Ciril Vuga, stočni vikar v Gorici, je imenovan za kurata v Podgori, dornberški kaplan č. g. dr. Ig. Kobal je imenovan za stolnega vikarja v Gorici, in č. g. dr. Peter Šorli je postal kaplan v Dornbergu.

V Pevni pri Gorici se odpre s 1. junijem 1. l. poletni urad. Dolgo je bilo treba čakati.

Porodne obravnave v Gorici se pričnejo 2. junija.

Temnica. (Na Krasu.) Dne 18. aprila zvečer so došle državne trte. Takoj jih je dobil Jožef Spacal, brat županove žene. Ta je trte prinesel v gostilno. Tu se je takoj vnel prepit in nemir. Ljudem, ki so

naročili trte, župan ni naznanil, da so trte došle. Tudi takrat, ko je bilo treba trte naročiti, ni naznanil. Vsled tega marsikdo potem ni naročil. To vzbuja veliko nevoljo proti županu, ki se le po sili drži še županskega stolca, akoravno so mu volivci že dvakrat povedali, da ne marajo njega za župana. — Ljudje neradi hodijo po živinski potni list. Nekega moža je župan zapodil, češ: »Kamor si volil, tje pojdi po živinski list!« Mož se je na te besede obrnil in šel proč. Ko je že šel čez županovo dvorišče, priteče za njim županova služabnica in ga kliče nazaj, da mu že ona naredi list. To je res zelo zanimivo. Pravi župan podi ljudi ven, župan v kikli jih pa vabi nazaj. — Drugim možem, ki prihajajo k njemu, ko mu ni ljubo, pravi, da niso uradne ure. Dobro. Če hoče, da bomo ob uradnih urah hodili k njemu, naj poskrbi, da bomo za uradne ure vedeli. Naj jih določi in naznani. Toda, kadar pride k županu človek, ki je njemu pogodu, mu naredi živinski potni list tudi zvečer, ko gotovo ni uradnih ur. Takega župana, ki tako dela z nami, ne potrebujemo. Torej, gospod župan, v penzijo!

Tominska »Kmečka zveza« je imela dne 25. aprila pri Sv. Luciji shod, ki se ga je udeležilo okrog 150 zborovalcev. Dr. Dermastia je govoril o tem, kakšne naloge ima »K. Z.« vršiti med kmeti, omenjal novih postav, ki se pripravljajo v državnem zboru za kmeta. Fr. Kremžar je govoril o kmečkem zavarovanju. Može so se soglasno izrekli za zavarovanje in obsočili postopanje agrarcev, ki nasprotujejo kmečkemu zavarovanju. — Potem je bil nanovo izvoljen stari odbor. Novi načelnik »Kmečke zveze« je vrli posestnik Fr. Fortunat. — Odslej bo »K. Z.« prirejala shode po vseh vaseh tominskega okraja ter bo tako zanesla zanimanje za kmečko organizacijo do zadnje vasi.

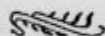
V Rupi pri Mirnu je bila 25. aprila lepo uspela veselica izobraževalnega društva. Bila je tudi telovadba naših »Orlov«, ki jih je bilo mnogo iz Mirna, Gorice, Št. Ferjane in Št. Andraža.

V Tupelčah na Krasu je umrl dne 22. aprila g. Alojzij Abram, star 86 let. Bil je brat bivšega dež. odbornika, pokojnega dr. Jožefa Abrama. Več let je bil župan stanjelski. Naj v miru počiva!

Smrtina kosa. V Gorici je umrla mati č. g. kurata Cirila M. Vuge, gospa Katarina Vuga, v starosti 56 let. Pokojnica je bila vzor krščanske slovenske matere in žene. Svetila ji večna luč! Njeni rodbini, posebno pa g. kuratu Vugi, pa izrekamo svoje sožalje.

Goriški Nemci so začeli zelo predrzno nastopati. Nemške šole se množe, z njimi pa nemški vpliv. Voditelji nemškega gibanja so v Gorici profesorji gimnazije in železničarji, njimi na čelu Wieser.

V Podgori se je 25. aprila vršil shod krščansko-socialnega delavstva. Na shodu je bilo skupno 300 ljudi, med temi polovica socialistov in liberalcev. Govoril je dr. Krek o zavarovanju. Vse je napeto poslušalo njegov govor. Ko so socialisti, med katerimi je bil dr. Tuma in Kristan, spoznali, da Kreku niso kos, posebno, ker je razkril veliko napako socialistov, ki hočejo ločeno zavarovanje delavcev in kmetov, so poskusili shod onemogočiti s tem, da so hoteli demonstrativno oditi. Toda med vrati so opazili, da velika večina zborovalcev noče za njimi in da se bo shod vključ njim odhodu lepo nadaljeval. Tedaj so pa začeli tuliti in kričati brez povišja socialno-demokratski in liberalni pobalini. Vsled tega je predsednik Jeriha shod zaključil. Naši somišljeniki so se potem zbrali na zaupni shod pri Klavčiču, kjer je dr. Krek govoril o organizaciji. Tu se je povdarjalo, da je ravno ta nastop nasprotnikov zelo pripomogel, da se je zanimanje za krščansko-socialno organizacijo v Podgori povečalo. Med razbijajoč javnega shoda so bili socialisti, liberalci in Lahji. Bilo je 20 pobalinov in 10 odrastlih pijancev. Drugi so pa bili mirni.

Novice in dopisi.

Mirna, 25. aprila. Pretečeno nedeljo je opozorilo tukajšnje izobraževalno društvo burko »Za letovišče«. Vsi mladeniči so vrlo nastopali in svojo vlogo častno rešili. Najbolje je ugajal Alojzij Škarja, ki je kakor rojen za oder. Petje je oskrbel g. Martin Grčar, za kar se mu izreče tu javna zahvala. Mladeniči, le še večkrat se pokažite! — Dolga zima pa zgodnja spomlad. Nenavadno hitro je letos vse ozelenelo. Ljudje ne pomnijo, da bi bilo toliko zelenja o sv. Juriju. Ne samo črešnje in marelice, tudi hruške že cveto. Pokazali so se tudi že hrošči in veliki množini. Železnica Trebnje - Št. Janž redno vozi. Kolavdacije še ni bilo in se še ne ve, kdaj bo? Posestniki, bodite pripravljeni. Vsakdo naj si spiše svoje zahteve. Plačano še ni vse. Poleg plačila zahtevajte tudi, da se vam povrnejo davki in zamudne obresti.

d Ajdovec pri Žužemberku. Sredo po Veliki noči je obhajal v krogu svojih domačih zlato poroko Martin Jarc in njegova žena Marija, roj. Kastelic, iz Gornjega Ajdovca. Cerkevno slovesnost je opravil sim veleč. gosp. Alojzij Jarc, ki župnikuje v Hotederšiči. Dasi je bil delaven dan in lepo vreme, je vendar došlo veliko ljudi v cerkev. Izmed osmih otrok je eden umrl že v nežnih letih, eden pa že kot gospodar. Pet jih je bilo vojakov. Vsi so čili in krepki. — Belo nedeljo se je obhajala enaka slovesnost, ki je privabila nepričakovano veliko ljudi v Ajdovec, da je bila cerkev skoraj natlačeno polna. Enoinosemdesetletni starček Jožef Novinec in

njegova 74letna žena Marija, rojena Zupančič, sta obhajala zlato poroko. Že v februarju je bilo 57 let odkar je 24letni vdovec popeljal pred oltar 17letno nevesto. Dolga vrsta let je minula. Dvanajst otrok mu je bilo rojenih, eden v prejšnjem zakonu, ki je trajal le eno leto. Šest jih je že umrlo, eden izmed teh se je udeležil vojske ob zasedenju Bosne; že se je Janez Novinec vračal proti domu; v Metkoviću zboli in umrje. Ženin-starček je najstarejši oženjenih Ajdovčanov. Dva Ajdovčana sta še starejša, eden je samec Filip Mezmaršič, ki se je udeležil vojske 1848, drugi je pa vdovec Anton Erbida, 86 let. Vsi so še krepki. Daj jim Bog dočakati stoto leto, kakor so čakali nekateri Ajdovski rojaki pred kakimi 100 leti; čez 90 let jih je mnogo takrat doživelo. — Ljudje pri nas pridno zasejajo goličave; za dobo županovanja Jožefa Gnidovec se je v tem oziru prav veliko storilo, zato so bili ljudje prav hvaležni. Posestnik Franc Zupančič iz Gorenjega Ajdovca je dobil pred nekaj tedni nagrado 20 K za uspešno pogozditev svoje zemlje. Za našo občino je to prvi slučaj. Dvomimo, da bi se za časa sedanjega župana kaj takega doseglo, ker se isti malo briga za občino. — Pri nas je že vse zeleno, drevje tudi lepo kaže, le pri trti se pozna huda zima.

Najnovejše vesti s Turčije.

SULTAN ABDUL HAMID II.
ODSTAVLJEN.

Carigrad, 27. aprila. Parlament je sultana Abdul Hamida II. odstavil. Od'ok se je ljudstvu že razglasil.

Carigrad, 27. aprila. Vsak trenutek je pričakovati proglašenje Rešada za novega sultana pod imenom Mahomed V.

AVSTRO-OGRSKE VOJNE LADJE V
PIREJU.

Carigrad, 27. aprila. Avstro-ogrski vojni ladji »Karl VI.« in »Zenta« sta prispele v Pirej.

POLOŽAJ V MALI AZIJI.

Carigrad, 27. aprila. Glasom konzularnih poročil je položaj v Mali Aziji zelo kritičen. V aleksandreškem okraju so požgane vse armenske vasi in poklani vsi Armenci.

UPORNIKE STRELJAJO.

Carigrad, 27. aprila. Včeraj so makedonske čete postrelile sto upornih vojakov.

Revmatične

protinske bolečine, bodljaji, bolečine v udih nas ne mučijo več, odkar rabimo Fellerjev fluid z znamko »Eisfluid«. Dvanajstotica za poskušnjo 5 K franko. Naročite pri E. V. Fellerju v Štubici, trg Eisen 16 (Hrvaško). Ida

Umivajte Vaše roke! Kdor pride iz dela, se vrne domu iz pisarne ali prodalnice, kdor ima v pisarni ali kjerkoli mnogo opraviti z tuji ljudmi, naj očisti svoje roke nesnage in bolezni. Zato je najboljša labodijevo milo (Schichtovo gosto kalijevo milo). Glej več v oglasih.

Doječe matere

dobe nove moči z uživanjem Scottove emulzije.

Utrujenost

Prisna le s to znamko — ribicem — kot garancijskim znakom Scottovega ravnanja.

jenja, otrok postane rdeč in zadovoljen bolj kakor prej. Scottova emulzija daje materi moč in pogum v vsakem slučaju in je vrh tega prijetnega okusa in lahko prebavljiva.

Tudi poleti se jemlje z najboljšim uspehom.

Cena originalne steklenice
- 2 K 50 vin. -

- Dobl se v vseh lekarnah. -

Mnoge bolezni bi se že v kali zatrla, ko bi se zavžilo na teden en- do dvakrat zjutraj pred za'utrkom pol kozarca naravnane Franc-Jožefove grenčice. Preiskušeno po najodličnejših možeh medicinske stroke, označili so kot najuspešnejšo za zauživanje, najprijetnejšo odvajalno mineralno vodo trajnega učinka, kot glavno reprezentantino grenčic. M 333

Serravallo^{vo} železnato Kina-Vino

Higijenična razstava na Dunaju 1906:
Državno odlikovanje in častni diplom k slati kolajni.

Povzročja voljo do jedi, okrepča živce, pobiljša kri in je reknavalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Večkrat odlikovano.
Nad 6000 zdravniških spričeval.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
— TRST-Barkovlje. —

Smešnice.

Čudno. A: »Če se moj »stari« preveč napije, je drugi dan ves pobit!« — B: »To se ni nič hudega. Če se pa »moj« prav napije, sem pa ja z drugi dan vsa pobita!«

Pred porotnik! Mlad advokat zagovarja človeka, ki je svojega očeta umoril. H koncu zagovora pravi: »In, gospodje porotniki, ali ni to čisto naravno in prav, da oče prei gre na uni svet, kakor pa otroci?«

Ni se prikupil. Teta: »Torej računali ste danes v šolt? Če ti tedaj jaz povem, kdaj sem bila rojena, boš ti znal izračunati, koliko let sem že na svetu?« — Ježek: »Ne, teta, tako velikih števil se nisem še učil!«

ŽITNE CENE.

Cene veljajo za prodajo blaga od strani kmetovalec.

Za 100 kilogramov.

Ljubljana, 29. aprila 1909.

Pšenica	27—
R2	19—
Oves	19—
Ajda, črna	19—
Ajda, siva	18—
Proso, rumeno	16—
Proso, belo	18—
Ječmen	17—
Fizol, koks	28—
Fizol, mandalen	26—
Fizol, ribenčan	28—

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Trst, 24. aprila 1909.

8, 26, 50, 39, 35.

Linc, 24. aprila 1909.

84, 66, 22, 74, 13.

Priložnostni nakupi!

Krasna župna ura z verižico K 3-50.
30.000 komadov

kuplenih, zaradi tega pošiljam 1 krasno 36 ur idoto (ne 2 ur). Gloria srebro anker-rem, ure, švic, koleste z lipo gravir, oklepjem, s sekundnim kazalcem in lepo porlačeno ali posrebr, verižico natančno izočeno za K 3-50. Nadalje ponudim eno pravo porlačeno 36 ur idoto anker-rem, prve vrste švic, ure s porlač, verižico za 5 K. Triletno pisano jamstvo za vsako uro. Razpoš, proti povzetju

S. KOHANE, Schweizer-Uhren-Exporthaus.

1109 KRAKOV št. 48. 1-1
Neštevilčno priznanj in donosnih. — Za neuporabljene denar nazaj.

PREKLIC.

Razdeljive besede, ki sem jih govoril o vse časti vrednem gosp. Josipu Lavriču, gostilničarju in mesarju v Travniku, v gostilni g. Franca Kosića v Travniku, tem potom preklicujem, skesano obžalovaje, in prosim odpustanja. 1153 1-1

Travnik, 23. aprila 1909.

Josip Debeljak, štev. 22.

Sprejme se v večjo boljšo hišo **deklet**

popolnoma pošteno, zanesljivo 5-1

kot varuhinja pri otrocih. 1165 3-1

Ponudbe je posiljati na upravo tega lista.

1184 Dr. J. Demšar 50-1

strokovnik za kožne bolezni
Ljubljana, Mestna hranilnica.

Čebelarji: Kdor želi dobro čebelo za plome

ali drugo rabo, naj se obrne na dobro-

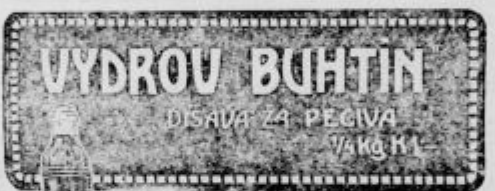
znanega čebelarja Janca Bohinca, Sebenje p.

Križ, Trbič, Gorenjsko. 1043

Zaradi družinskih razmer se prodaja prostovoljno

lepo posestvo

pri okrajni cesti Ljubljana-Sušica Loka, 5 minut od tovarne, kjer je tudi gostilna s kuhinjo. Vse se pozve pri Jerneju Kovachu, Rakovnik pri Medvodah. 1106 (2-1)

Vydroma
tovarna hranil
Praha VII.

Pozor! Pozor! Pozor!

Ponudba stmo za zasebnike in kupovalce. Vseled preseljitve trgovine v novo hišo in radi inventure prodajam po to-

varniških cenah: 10.000 metrov ostankov, pristno barvnih in brez napake. 4 m v dolžini 5-15 m za 5 kron; izbrane, izborne za 17 kron. Kanalesa za postelje prevelike, dvojnostega okstorda, cetira za bluze in srajce v modernem destnu, belo blago, platno, kreton, krizeta za suknje, modrikasto blago za predpasnike, lancel, vola in drugo razpošilja po povzetju Anton Marschik, kraljica in razpošiljalnica, Ceska Cerna pri Nachodu, Cesko. 8 1112 5-1

Mojim p. n. odjemalcem jamtim z častno besedo za trpežno blago in da jih zadovolji vsako naročilo.

Zavzljite

vsak dan likerski kozareček dr. Hommel-a Haematogen neposredno pred kosilom! Dobili boste slast do jedi, živčevje se vam ojači, utrujenost izgine in naglo se povrne telesni počutek. Zahtevajte pa izrečno pristni dr. Hommel-ov Haematogen in zavrnite ponarejanja! 522 1

DOBER SVET

knjija zastoni

Abhandlung über moderne Elektro-Therapie

in priporočamo vsakemu bolniku, posebej takim ki trpe na nervoznosti, nevrasteniji, revmatizmu, bolečinah v hrbtenici in glavi, želodčnih in črevesnih bolestin, srčni slabosti, ohromelosti in vsakovrstni oslabelosti itd., naj si nemudoma naroči to knjigo, tembolj, ker se pošlje ista zastoni in poštnice prosto vsakemu, ki nam pošlje spodajšnji kupon s popolnim imenom in naslovom:

Elektroterapevtska ordinacija.

Dunaj, I. Schwangs. 1. I. nad. odd. I. 3 s.

Kupon za brezplačno knjigo. 25. IV. 1909.
Na

elektroterapevtsko ordinacijo
na Dunaju, I.,

Schwangasse 1. I. nadst., odd. I. 3 s.

Prosim pošljite mi knjigo „Eine Abhandlung über moderne Elektro-Therapie“

gratis in franko pod zaprto kuverto.

Ime: Naslov:

H 1156 1-1

Znana vinska trgovina

And. Mejač v Komêndi pri Kamniku

priporoča svojo

veliko zalogo jamčeno pristnih vin

iz znanih vinorodnih krajev: Dolenjske, Štajerske, Goriške, Hrvatske in Istre.

Cena v sodih litra od 24 vinarjev dalje!

1103 (1)

Vzroci na željo zastoni!

Vedno in v vsaki množini je dobiti:

Zarezano strešno opeko prve in druge vrste, z jamstvom za nje trpežnost skozi pet let

iz lasne nove, moderno opremljene parne opekarne na Viču pri Ljubljani, in opeko za zid, dalje stavbni kamen za zidanje iz domačega kamenoloma v Podpeči, pri

I. Knez-u v Ljubljani.

1150 26-1

Naznanjam, da preložim svojo delavnico s 1. majnikom **v hišo gospe Kati. Kenda** (preje c. kr. okrajno glavarstvo). Obenem priporočam slavnemu občinstvu **veliko zalogo ur, veriž, nitanov, itd.** po najnižji ceni, posebno za birmanska darila. Spoštovanjem **Matija Petrič** urar, Postojna. 1176 1

Iz proste roke se proda
hiša na Fužinah št. 8

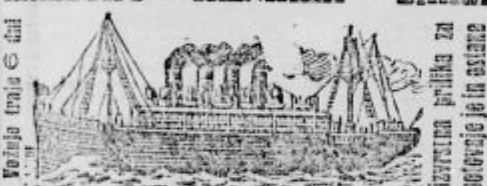
z vsem gospod. poslopjem, 4 mern. posestva in vrtom. Vse v dobrem stanju. Več pove **Franc Zupancič**, Hrušovo 6, pošta Dobrova. 1111 1-1

Sprejme se takoj krepčilo za usajarsko obrt, ki bi bil dobrih storitev. 849 3-1

Valentin Rihar
Polhovgradec.

Učenca

HAMBURG - AMERIKA - LINIE.

z največjimi leti 1905 in 1906
z največjimi velikanskimi parniki
"Kaiserin Augusta-Victoria" 25.000 ton
"Polaris" 12.000 tonami 333 26-1
Kolodvorska ul. št. 23 Odhod
iz Ljubljane vsaki ponedeljek torek in četrtek v tednu.
Fr. Seunig, Ljubljana

ZASTONJ

razpošiljava za gospodinjstvo vzorce platna, bombaža, tkanine, suknene platna za postelje, krensa, šifona, perkalja, piketa, inlet-bлага, panama, cefira, oksforda, kanafasa, borhenta. Kupite to blago, kakor tudi brisače in kuhinjske brisače iz damasta, namizne prte, serviete in tudi celo garnituro vseh vrst brisač, ženskih robcov ceneje kot povsod pri **Stárek in Machánek**, tkalnica platna, bombaža in damasta, Prop. 1113
Spy 77, Češko. 25-1

Zaloga vina.
Kraško vino ali teran, izborne kakovosti, od 56 litr. naprej, cena 50 K hektoliter.
Istirsko vino, od 56 litrov naprej, cena 28 K hektoliter.
Bele vipavsko vino, od 56 litrov naprej, cena 28 K hektoliter.
Za obila naročila se priporoča z odlič. spošt.
JAKOB LAVRENCIČ, pošta Dulačje, Primorske.

Gospe oblačijo sebe

in svoje otroke elegantno in zelo po ceni, ako naroče poštni zavoj vsebojoč 40 m zbranih ostankov

perilnega blaga

in sicer la. keper, cefir, atlas-satin itd. za obleke, bluže, predpasnike itd., krasni moderni vzorci, zajamčeno perlini, vsak ostanek 5-10 metrov dolg, za samo K 15-40. Pošilja po povzetju. Neprimerno se radevolje vzame nazaj. V teh zbirkah dajem le izbrano, posebno lepo blago brez napake. 1037 3-1

Tkalnica Ivana Löwl, Arnov Češko.

Izborna priložnost za nakup
za trgovce manufakturnega blaga in za krošnjarje. Razpošilja se tudi zasebnikom.

40-45 metrov ostankov K 15-

sortirano v blaga za bluže, 78 cm širok, krasni vzorci modnega cefirja za hišna oblačila, srajce in bluže, izborne obeljene domače platno, kanafasa, za posteljne prevleke, oksforda za srajce in predpasnike. Krizet za spodnja krila v temnih in rdečih barvah, lepi vzorci. Modrikasto blago za kuhinjske predpasnike in domače obleke. Dugost ostankov 6-10 m zajamčeno brez napake, perlini in najboljše kakovosti. Ako ne ugaja, denar takoj nazaj. Najmanjše naročilo 1 zavoj 40-45 metrov K 15- po povzetju. Zavoji se po želji tudi sortirajo. 8 1124 3-1

Tkalnica R. HÖRNER, Machod, Češko.
Dalje ponudim 95 in 110 cm široko blago za obleke "Penita" za samo K 15-.

Posestvo

na katerem se redi lahko 8 glav 2 vine, z 12 orali zaračunega starega gorča, 10 minut od železnice pošto se proda. Hiša z vrtom v dobrem stanju. Pošilja daje **Anton Ribec** v Radolovi va 1, p. št. Peter na Kraju. 1018 2-1

Zahtevajte zastavo

in tranko naj veliki ilustrovani cenik z nad 3000 poslovanji ur, stolnic, urebratov itd.
Prva tovarna ur v Prúhu št. 936 (Češko)

Hanna Konrad
c. la. kr. dvorni založnik.

Prava tovarna ur, ank.-remont, ur, sistem Roskopf K 5-1, 3 komodi K 14-1. Registre Adler-Roskopf ank.-rem. ura K 7-1. Prava srebrna rem. ura K 8-1. Nizak risko! Razena dovoljena 1002 ali čezar nazaj. 80 7

Mnogo denarja

se prihrani, ako kupujete svoje

sukneno blago

naravnost iz tovarne po najnižjih cenah, pri strogo solidni trdki

Etzler & Dostal

Razprodajalnica avstrijskih suknenih izdelkov **Brno, Švedska ul. 5, XVII.** Vzorci na vpogled poštnine prosto. 945 6-1

"CAS"

znanstvena revija, izhaja 10 krat v letu in stane po 5 K na leto. Naročnino prejema upravitelstvo v Ljubljani.

Največji čudež narave!

Scimur viva. (Vedno živa.)

Rastlina vstajena iz Palestine, tudi cvetlica iz Jerike imenovana, ima čudovite lastnosti, zeleni in raste z zemljo ali brez zemlje, potreba jo je samo poskropiti z gorko vodo in postala je velika v 24. urah. Najlepši kras za sobe, za jedilne mize, krasno lepoto, pomembno grobnost okras. Razmnožena imena rastlina zelo koristna lastnosti. Razširja prijetno vonjavo, čisti sobni zrak, prežene molje, ščurke itd. Rastlina vstajena je neverjetna, raste od enega stoletja do drugega, ne da bi prišla v dotiko z vodo ali prstjo, lahko se kuha, največja vročina ali mraz ne napravita na rastlino nikakovega vpliva, vedno sveža in zelena, poleti in po zimi edina rastlina, ki vrste, bogata pravljice: v sv. pisnu pravi jeselo o tej rastlini. Krasno darilo, vedno priležno. — 1 kos K 1-60 in 20 vinarjev poštnina, stroški za povzetje 65 vin. (za torej naprej) plačilo ceneje.

Vsak naročevalec dobi zraven lepo knjigo zastonj. Prekupovalci se iščejo.

Karol Scholz

Dornbirn 68
(Predarlško).
B 1117 1-1

Prva narodna veletrgovina z železnino

Fr. Stupica v Ljubljani

priporoča svoje izvrstne brane, pluge, kosilne stroje, slamorez-nice, mlatilnice, čistilnice, kakor tudi železniške šine, traverze, cement in sploh vse stavbene potrebščine, trombe in cevi.

1161 26-1 **Točna postrežba, solidno blago!**

Racun pošte hranilnice št. 49.088. Telefon št. 139.

: Tvornica cementnih izdelkov in umetnega kamenja ter marmorja :

ZAJEC & HORN

Ljubljana, Dunajska cesta 73.

Priporočamo **bogato zalogo umetnega kamenja:**

cevi za kanale, stopnice, plošče za tlakovanje cerkva, vež, šol v krasnih barvah in vzorci; podboje (bangerje), križe, nagrobne spomenike, fasade, korita za živino, mejnike, kilometrske kamne itd. Opozorjamo na prekrasen umeten marmor za oltarje in obhajilne mize.

Ceniki in vzorci na zahtevo!

Semenska trgovina MIKSO SEVER, Ljubljana

za nadrobno prodajo poleg frančiškanskega mostu priporoča vsakovrstna zanesljiva semena in drevesni vosek v posodah po 30 v, 60 v in K 1'20.

Putniki v Ameriko
Hateri želijo dobro, po ceni in zanesljivo potovati naj se obrnejo na
Simona Kmetelca
v Ljubljani Kolodvorske ulice 28.
Vsakovrstna Pojasnila daje se brezplačno.

Istotam sprejemajo se dobri in zanesljivi zastopniki.

Najnižje cene pri Janezu na Vodnikovem trgu!

Priporoča se slav. občinstvu domača trgovina

JANKO ŽELEZNIKAR

Ljubljana, nasproti Vodnikovega spomenika

kjer je vedno velika izbrana zaloga vsakovrstnega

blaga za moške in ženske obiske

od najceneje do najfineje vrste, dalje vsakovrstnih rut,

nogavc, predpasnikov, najboljših kotenine itd.

NAJNIZJE CENE! NAJBOLJŠE BLAGO!

Ta trgovina ni v nikaki zvezi z ono pri „Janezu“ v Lingarjevih ulicah.

Priložnostna ponudba:
ostanki šifona

1005 **40—45 metrov.** (3—1)

Velike množine šifona, cefirja za obleke, oksforda, platna, ostankov za posteljno perilo, vsak ostanek najmanj 4 m dolg, vse dobro perilno, la kakovost, se proda radi izpraznenja vzorne zaloge. — 1 zavoje za poskušnjo 40—45 m sortiran 15 kron. — Za neprimerno denar nazaj.

Karl Kohn, tkalnica za platno
Nachod št. 183, Češko.

DOVSKI MAVEC (GIPS)

1051 prodaja vsako množino trdka 2—1

R. & E. ROOSS nasl., Kranj

Josip Kordin

Ljubljana, Pred škofijo št. 3

priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnih

zanesljivih semen

kakor detelje, velikanske pese in korenja

za krmo, vseh vrst trav, travnišnice, je-

senske repe, solate, kuhinjskih zelšč in

„kmetijskih semen“ po nizkih cenah.

Poštnim potom se izvršujejo na-

ročila točno in solidno.

256 12—1

Ustanovljena leta 1882. Telefon št. 105. Poštne hranilnice račun št. 828.405.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

114 registrovana zadruga z neomejeno zavezo 52—1

v lastnem zadrugnem domu v Ljubljani na Dunajski cesti št. 18

je imela koncem leta 1908 denarnega prometa nad K 65,000.000.—

obrestuje hranilne vloge po 4½%

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog dne 31. decembra 1908 nad K 17,000.000.—

Posojajo na zamljiska po 5½% x 1½% na amortizacijo ali pa po 5½% brez amortizacije; na menice po 8%.

Posojilnica sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

Uradne ure: vsak dan od 8. do 12. in od 3. do 4. ure, izven nedelj in praznikov.

Ponudimo vsako poljubno množino:

zarezane strešnike prve vrste

zidake, lončene peči, portland-cement najboljše vrste, šamotne plošče za tlakovanje cerkva, hodnikov i. t. d.

F. P. VIDIC & KOMP. LJUBLJANA.

Na zahtevo pošljemo radevolije vzorce in prospekte takoj brezplačno.

490 1

Ceno češko posteljno perje.

5 kg nov. temn. K 9.60, boljše K 12.—, belo skubljeno K 18.—, 24.—, snežnobelo kot puh mekko skublj. K 30.—, 36.—. Pošilja franco po povzetju. Zamenja dovoljena proti povrnitvi pošiljine. **Benedikt Sachsel, Lobes** št. 159 pri Piznu, Češko. 1000 (6-1)

Izvir zdravja so brezpogojne pijače, med katerimi so z

929 **Maršnerjevimi** 10-1

šumečimi limonadnimi bonboni

iz malin, citron, jagod, črešenj, dišečih jagod napravljene nedosežne

— **šumeče limonade.** —

Pravi samo s to varstveno znamko.

Enoletna vporaba več kot 40 milijonov.

Prva češka akc. družba tovarn za orient. sladkor in žokladne izdelke Kr. Vinkograd, prej A. Maršner.

Glavna zaloga na Dunaju, Josip Katz VI, Theobaldgasse 4.

Steckenpferd-lilijno-mlečno-milo

Najmilejše milo za kožo kakor proti pegam!

332 Dobiva se povsod! 20-1

2961 — Ustanovljeno 1832. — 52-4

Priznано najboljšje oljnate barve

zmlete s stroji najnovejše sestave, prečajo vsako konkurenco po finosti, ki omogočijo z jako majhno množino pobarvati veliko površino, razpošilja po nizkih cenah

Adolf Hauptmann, Ljubljana

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, leha in steklarskega kleja. Zaloge slikarskih in pleskarskih predmetov.

Ilustr. ceniki se dobe brezplačno.

V Ameriko in Kanado

zložna, cca in varna

vožnja s **Cunard Line**

H 2927

Bližnji odhod iz domače luke

Trsta: Slavonia 4. maja, Ultonia 18. maja 1909. Pannonia 1. junija, 1909.

Iz Liverpoola: Lusitania, (najboljši, največji in najlepši parnik sveta), dne 8. maja, 29. maja 1909, Mauretania 15. maja 1909.

Pojasnila in vožne karte pri **Andrej Odlasek**, Ljubljana, Slomškove ul. 25, blizu cerkve Srca Jezusovega.

Učenca za čevljarstvo obrt sprejme takoj **Ivan Lukanič**, Godešič 51, p. Škofjaloka. 1058 3-1

Kolesarji!

Najbolj slovi in se zahteva:

Monopol-kolo s prostim tekom K 99.—.

Tisoči priznanj! Plašč K 240, 4 56 z jamstvom, zračne cevi K 203, 200 jamst. Napeto zadnje kolo s prostim tekom in zavoro zadaj K 14.—. Posklana krmla z držaji K 925 1 garnitura email. varstv. pločevin K 103. Glavni cenik zastoj. Razpošilja proti naprej ali naplačilu.

AVSTRO-OGRSKI najslavitejša in najpri- ljubljenejša

MULTIPLEX FAHRRAD INDUSTRIE Berlin SW/46, Gitschinerstr. 45.

Odlikovano. Ustanovlj. 1870.

Vse vrste lovske puške, dvocevki, risanice, trocevki, samokresovi, se kupi najceneje z najvišjim poročtvom naravnost od tovarne orožja

Anton Sodja

Borovlje, Koroško.

Bogato ilustrirani ceniki zastoj in franco. 1289

Le za 15 K 50 v

pošiljam po povzetju zavoj 40 m celirja za bluze in obleke. Dalje pepika za obleke, barhante, obeljeno platno, oksford, robce, kanafas itd. Vse izbrano odbrano in pristnobarvno. Vzorci se ne pošiljajo. Za neprimerno denar nazaj. 1018 (4-1)

Anton Pražak tkalnica Nachod.

Labodje milo

(Schichtovo gosto kalijevo milo).

Vsaka dobra gospodinja pozna posebne lastnosti labodjega mila (Schichtovo gosto kalijevo milo), ki obstoje v tem, da čisti najfinejše in najnežnejše tkanine, ne da bi se poškodovale in da podeli nitkam zopet čisti lik. Fine tkanine se pere v mrzli ali mlačni vodi samo z labodjim milom (Schichtovo gosto kalijevo milo).

Edino na celem svetu!

1077 4-1